

გაზეთი
საქართველო

ფოტოგრაფია, იანვარი 16.

ფასი 15 კპ. ჩრ.

1924 წ. — № 2

ელა ანდრონიკაშვილი — ძარბანიძე, ევ. ნინოშვილის მოთხოვნისა, პ. ირეხელის მიერ ვადლოკეთებულ პიესაში.

მეთაური — ა) საერთო ხელშეღებვით; ბ) სასოფლო თეატრის ისტორიისათვის.

იულიუს გარვინი — თეატრი წარსულის და თეატრი მომავლის.

დ. თურდოსპირელი — ფეოტრა ნამსხვრევი.

ივ. გომართელი — პოეზიის ახალი გზები.

ტრ. რამიშვილი — სიყვარულის საზღვართან.

ვასო ბალანჩივაძე — ვითომ ხუმრობა — იმერელი ტფილისში.

ჩ ა ნ გ ი:

კოკი ებრაღიძე — პასტორალი; ბ. პელაშვილი — მოლოდინში; შ. ჯანბერიძე — ჩემი იღუმენტება; ბაბილია — სანდრო შანშიაშვილს; იმერელი ქალი — გოდება.

ნარკანი — ელო ანდრონიკაშვილის საღამოს გამო.

რაფ. კალაძე — როგორი ხელოვნება გვეპირდება ახლა.

მ. დვამიჩავა — სახალხო სახლი.

ვახტანგ გარბაჯი — დაისის* შესრულება.

ვანო ბარჯელი — წამარტებული ექსპრესიონისტულად.

იოსებ იმედაშვილი — მუში მწერალა და მამამთავარი იოსებ დავითაშვილი.

მთავატრე — კიდევ ერთი სასცენო კერა ტფილისში. რეცენზია; სახელოვნო ქრონიკა.

კომისიონდენტ-საპუკაღლაგოდ

I. „თეატრი და ცხოვრება“ თქვენი იარაღია ხელოვნების ყოველ დარგისა და ქვეყნის წინსვლის სამსახურისათვის.

II. სწორედ მხოლოდ სიმაჩოლო ანგარებზე და პირადი ანგარიზით თრღაქცია შეცდომისში არ შეიყვანოთ; იყავით მართლად, პირდაპირი და სამართლიანობის მოციქული.

III. ყურადღებით და სიყვარულთ მოეპყარიო ხელოვნებასა და საზოგადოებრივი ცხოვრების ყოველ უანგარო მუშაეს.

IV. განსაკუთრებით აღნიშნეთ ყოველი ნაბიჯი სახალხო სასოფლო თეატრის მუშაეთა და სახალხო სახლების ვითარება.

V. ყოველი ცნობა დაბა-სოფლისა, სახალხო თეატრთა და საერთოდ ხელოვნათა ცხოვრებიდან დაუყოვნებლოდ მოაწოდეთ, რედაქციას ყოველ კვირა

VI. ხაზრით უღიარსი არ აქოთ, შურისძიებით — ღირსეულა არ დაამციროთ.

VII. ერთგულად ავრცელებთ ხალხში თქვენი ჟურნალ „თეატრი და ცხოვრება“ და მის საგამომცემლო ფონდის გაძლიერებას ხელი შეუწყვით.

VIII. სწორედ ქალაქის ცალ მხარეზე, გარკვევით და ნათლად.

„თეატრი და ცხოვრება“-ს ზონდი

პლატონ გოცირიძის გამოწვევის თანახმად შემომაქვს 5 მან.—270 მილიონი.

გრიზა აბაშიძე.

მიიღება ხელის მოწერა

1910 XIV **წელიწადი მეთოთხმეტი** XIV 1924

თეატრი და ცხოვრება

სათეატრო-სახელოვნო სურათებიანი ყოველკვირეული უპარტიო ჟურნალი
იუმორისტული განყოფილებით

ოჯატია, პოეზია, მუსიკა, ჰასტატობა, ჯანდაცობა, სანოვაციოუბრავი ცსდგაუზა.

ჟურნალში დაიბეჭდება: წერილები, პიესები, ლექსები, მოთხრობები, სცენები, მინიატურები, სათეატრო-სამწიგნობრო-სახელოვნო ქრონიკა ჩვენი და უცხოეთისა, რეცენზია-მიმოხილვანი, მოღვაწეთა სურათები, შარეები და სხვა.

მონაწილეობათ ცნობილი დამახასიათებელი და ახალმჯარა ნიშნები მწარდები.

შასი: წილურად . . . 10 მან. ჩგო.
ნახევარ წლით . . . 6 „ „
თითო ნომერი . . . 15 კაპ. „

მოკითხეთ რუინის გზის კიოსკებში და გაზეთის გამყიდველებთან.

წლიურ ხელის მოწერათ გასული 1923 წ. ნომრები უფასოდ მიეცემა.

მიღება დასაბეჭდათ განცხადებანი დაკლებულ ფასებში.

რედაქცია: თავისუფლების მოედანი, ყოფ. ქარვასლა თამამშვიცისა, შიგნით მეორე სართულზე.

რედაქტორის პირისპირი ნახვა შეიძლება 10—12 ს. რედაქციასში.

რედაქტორი: იოსებ იმედაშვილი.

გამომცემელი: **ომში დაპირილთა შრომის არტელი „ახალი წრე“.**

1910-1924

წალიწადი XIV

№ 2

შანი 15 ქ. ჩმარს.

„თქათრი ღა სსოვრება“

ყოველკვირეული სურათ-ბიანი ჟურნალი

რედაქციის ღრ. ბინა: თაიფსულებს მოედანი, ყოფ. თამაშვეის ქარსილა, მეორე სართულზე № 600.

ფოსტის: ტფილისი. რედ. „თქათრი ღა სსოვრება“
იოსებ იმეღაშვილს.

თქათრი. პოეზია. მუსიკა. მხატვრობა. ქანღაკობა. საწოგადიღებრივი ცხოვრება.

ღარსღა 1910 წ.

ოტსუბაბოტი, იანვრი 16

გაბოცემა 1924 წ.

ი ა ნ ვ რ ი ს 13

საქათო ხეღმღვაქამი
ქალაქის თქათრებს ასე თუ ისე საერთო მეთაღყურე-მზრუნველი ჰყავს: საღანგებო კაცის ზღრღა, სათქათრო საქმის წესიერ წარმოებას აქ ხელს უწყობს რეისურა, პრესა, ინტელიგენტური მსმენელ-მაყურებელი ღა სხვ.

სოფელი?
არა თუ სოფელი, ამწხრივ, ქალაქის ზანაპირა უბნის სცენისმოყვარება წრეებიც უყურაღღებოდ არიან მიტოვებულნი.

ზანაპირა უბნებში ღა, მით უმეტეს, სოფლებში გეგმიან მუშაობას ვერ ნახავთ.

უმეტეს შემთხვევაში სოფლებში წარმოდგენებს ახღღაზრღანი ღრის გასატარებღად მართავენ, საქვეღღოქვეღო მიზნით ანუ კერძო შემოსავლის ასაღღებღად ხეღლოვნურ მზარეს სათანაღღოთ ვერ ეპყრობიან.

ყოველივე ამას ყურაღღება უნღა მიექცეს: თუ გეყავს სხვაღასხვა უწყება-წარმოებათა საერთო უმღღღესი მეთაღყურე-გამგებელი,—ზანაპირა უბნების ღა დაბა-სოფლის თქათრებსაღ უნღა ღაღნიშნის სასცენო ხეღლოვნების მკოღნი კაცი, რომელიც ეამისცამაღ შემოიღღის ღაბა-სოფლებს, გაიღგებს საღ ვინ რას აქიეთებს სათქათრო ღარგში, როგორ საქმიანობს, რა მიზნით, რა ეღღობება წინ, საღღო საჭირთა შეგებაროს თანხით, სასცენო ძაღღებით, აღღიღობრივი ნიქიერი ახღღაზრღანი გეგმიან მუშაობაზე ჩაბაბს ღა სხვ.

ღა ასეთი საერთო ხეღმღღვენელი, რაც შეიღღლება, ღროით უნღა ღაღინიშნოს.

თქათრი წარსუღღის ღა თქათრი მოგავღღის

იანვრის ორს ქართულ თქათრს შესურღღღაღა არსებობის 74 წელი.

მანღღიღი საქმარისია იმისათვის, რომ კრიტიკის თანღღოთ შეგებღღოთ ქართული თქათრის წარსულს.

სასოფლო თქათრის ინსტორი ს-თქას

მომავღღ 1925 წ. იანვრის 2-ს ღღიღი ღღღღღსაწაული გეღღის: ამ ღღღს სრულღება ქართული თქათრის არსებობის 75 წელი.

ქართული თქათრის წელითა სიმრღულე ამით არ ზანისაზღღვრება,—იგი უფრო გრძელია (1791—93 წ. ქართველ მეფეთა სასახღღეში იმართებღღა წარმოდგენები, აგრღღვე თამარის ღროსაც XII ს. სანახაბონი), მავრამ ამის გამოკღღვევა ჩვენი ისტორიკოს-მეცნიერთათვის მიგვინღღია. ამჟამღღ ჩვენს ყურაღღებას იპყრობს სოფლის სცენა, რომელმაც ღღღემღღ თვალსაჩინო ამაღი ღღღო ხაღღსა ღა მომავღღში კიღღვე უფრო ღღღ საშსახურს გაუწვეს.

ქართული თქათრის მომავღღ ღღღღღსაწაულში სოფლის სცენა ღა სახაღღო თქათრიც უნღა წარმოსღღღეს თვისი სიგრძე-ზანით.

ამ მიზნით რედაქციამ ზანიზრახა შეკრიბოს ყოველგვარი მასაღღ-ცნობა სოფლის თქათრის შესახებ ღა უწრწაღღში ღაბეჭღღის.

ამიტომ ესთხოვეთ ყვეღღ სოფლის სცენის მოყვარეთ, მასწავლებელთ ღა სხვ, ვინც კი იცის რამე ამ საცენის შესახებ (თუ არ შესწრებათ, მომწრე მოხუცე ქითხოს) მოგვაწოღღოს შემღღვევი ცნობები: 1) როღღის გაიმართა პირველი წარმოდგენა, 2) რა პიესა ღაიღღა, 3) იღი მეთაღღობით ღა მონაწილეობით, 4) როგორ ღარბაზში გაიმართა წარმოდგენა, 5) რა შთაბეჭღიღება ღღღსტოვ, ხაღღი როგორ შეგებღა, 6) იყო თუ არა აღღნიშნული საღღმე უწრწაღღ-გაზეთში, 7) რა ღაბრკოღღებანი ეღღობებღღა, 8) შემღღვი საფეღღებში ღა სხვ.

სასურველია სოფლის წარმოდგენების მეთაღღრთა ღა თვალსაჩინო მოღღაწე-მუშაქათა სურათებიც გამოიგზავნოს.

ეს მით უფრო სავეღღღებულთა ეხღღა, როღღე-საც ქართულ თქათრში სწარმოებას ზრძოღღა ახაღღი პოზიციების ღაბყრობისათვის.

ქართული თქათრი წარსულში მოცემული იყო, როგორც სურწნეღღოვანი პრიმიტივი.

გიორგი ერისთავიდან მოყოლებული კოტე მარჯანიშვილამდე ქართულ თეატრს ძვირით თუ ჰქონია ბრწყინვალე თეატრალური დღეები.

მეტად ცალმხრივი და ერთფეროვანი იყო ქართული თეატრი წარსულში:

ერკონულმა პათოსმა და დაისრულ ქართულ სულის გამთელების სურვილმა შემორკალა დიდი ხნით ქართული თეატრის განვითარება.

ერკონულ დიდლას, კომპარტიზმს და მძიმედულ საქართველოს გამოღვიძების შეალია ქართულმა თეატრმა მთელი თავისი ძალა და ამ მხრივ მისი ღვაწლი ფასდაუღებელია.

თატრი ტრიბუნათ იქცა, სადაც გაისმოდა პატრიოტულ გრძნობით ანთებული სიტყვები; ქართულმა თეატრმა უდიდესი მსხვერპლი გაიღო წარსულში საქართველოს სამხედროპოლოზე და ამან ტენდენციოზობის ფერით შეღება ქართული რამპის კედლები.

ამაშია მიზეზი ქართული თეატრის დიდხანს ერთ წერტილზე გაყინვისა.

ქართული თეატრის ისტორიას არ ახსოვს ახალი გზების ძიება და ამ ძიების დროს უცარი გაიმონათება შემოქმედების თვალშია

რასაკვირველია, ქართული თეატრის წარსულისათვის წიხლის ჩაყრა შეუძლებელია და ამის სურვილი არც ერთ ჩვენთავანს არ ექნება.

მაგრამ ვერც მისი კერპათ გახლისთვის მოვიტლით ჩვენ დღეს.

თეატრის მიზანი ვერ ამოიწურება მხოლოდ ცეცხლის დამთებელი მოყოლებებით და ისტორიულ პერსონაჟების გაცოცხლებით სცენაზე.

ქართულ თეატრს ჰქონდა ხელოვნებით დათრობის მომენტებიც წარსულში:

და ეს ხანა შეუქმნა მის მსახიობთა იმ ბრწყინვალე პლეადამ, რომელსაც მეთაურობდენ ლადო მესხიშვილი, ვსო აბაშიძე, საფაროვა-აბაშიძისა, გაბუნია-კავარლისა, ვალ. გუნია და სხვა.

მათ გრძნობათა ცეცხლი დანათეს ქართულ სცენაზე და შეუქმნეს ჩვენს თეატრს ნამდვილი თეატრალური ტრადიცია.

მაგრამ, სამწუხაროთ, ზოგი მათგანი საუკუნოთ განზორდა ამ ქვეყანას, ზოგსაც კიდევ წყლთა დაზიდულობის გამო აღარ შეუძლია ქართული თეატრის კერის გათბობა თავისი ხალასი და მომჯადოებელი ნიჭით.

მათმა გასკლამ მებრძოლთა რიგებიდან, ერთის მხრივ, და წმინდა თეატრალურ პოზიციების უქონლობამ—მეორეს მხრივ, შექმნეს ჯერ კიდევ ფესვებ გაუმგარებელ ქართულ თეატრის კრიზისი, რომელმაც მწვერვალს 1922 წელს მიალწია.

მაგრამ, საბედნიეროთ, ამავე წელმა ბრწყინვალეთ გადასწყვიტა ეს კრიზისი.

1922 წლის ნოემბერი («ფუნტეტ ოვგუნას» პირველი დღემა ისტორიულ დატათ დარჩება ქართული თეატრის ისტორიაში.

თითქოს განვებ, ქართულ თეატრს, მის უაღრეს გაჭირებმისა და ტკივილების დროს, ბედმა მოუვლინა დიდი ხნით სამშობლოდან გადახვეწილი და

იქ სუსხიან ჩრდილოეთში დაეკაცებული დახსნი ხელგანთქმული ხელოვანი, რომელმაც მტკიცეთ აილო თავის ხელში ქართული თეატრის სადავე და გაბედული მოქმედებით ერთბაშათ გამოიყვანა იგი თეატრალური ხელოვნების შარა-გზაზე.

და ეს ჯადოქარი ოსტატი, ეს ლეგენდარული მხსენელი-მესია არის კარტე მარჯანიშვილი.

ქ. მარჯანიშვილში თავმოყრილია ქართული არასის უყუთელ-შობილესი თვისებები.

მას, როგორც ქართველს, ახელებს სამხრეთის მზე და მუდამ სადილოელი ქალწულივით ანთებული გულლია ცის ლაქვარი.

მისი სული ნათელ ფერებიდან არის აკინძული და მას მომღიძარ სახით ნაზი სიმფონია ანთებთ.

და მან ეს მისი საუკეთესო თვისებები დაამყნა-ქართულ თეატრს, უჩვეულო ჰანგთა ზღვაში შეაკურა ის.

ინც იტყვის დღეს, რომ ქართული თეატრის რენესანსი მარჯანიშვილის სახელთან არ იყოს დაკავშირებული?

მარჯანიშვილი მსოფლიო გაქანების რეისორია და მან ერთი წლის განმავლობაში ქართული თეატრი ერთი დაკვრით რამოდენიმე ათეული წლით წასწია წინ.

რამა მარჯანიშვილის ჯადოქარ სულის სიძლიერე?

ის, როგორც დიდი ხელოვანი, მთელი თავისი არსებით გრძნობს სცენის მაგიურობას და ამიტომ ყოველი მისი მიღგომა სცენისადმი გამართლებულია.

მარჯანიშვილმა დაარღვია ჩვენში გაბატონებული თეატრალური ტრადიცია და რუტინა და ქართული თეატრი მსოფლიო თეატრების გზაზე დაყენა.

როგორი უნდა იყოს მომავლის თეატრი?

მომავალი თეატრის ჩანასახი უჩვეულოდ არის თანამედროვე (მარჯანიშვილიდან დაწყებული) ქართულ თეატრში.

ჩანასახი, ვამობთ ჩვენ იმიტომ, რომ მხოლადელი ჩვენი თეატრი ჯერ კიდევ არ არის ეთლიანად ჩამოყალიბებული, ის კიდევ ძიებაშია.

ქართული თეატრის ვარშემო დღესაც გრძელდება კამათი.

ზოგიერთ უხეირო და უნიჭოთ დაწერილ პიესების ავტორები ვადკრით უარყოფენ თანამედროვე თეატრს და დახავსებულ და დრომოქმულ რაც გენახავს ველარ ნახავს-ს და „პეპო“-ს თეატრისავენ იშვერენ ხელს.

ზოგიერთებს კიდევ სასურველად მიაჩნიათ თანამედროვე თეატრის სანახაობის ფარგლებში ჩამოყალიბება.

ჩვენ მიუღებლათ მიგვანჩია, როგორც ერთი, ისე მეორე შეხედულება.

პირველ შემთხვევაში, ჩვენ ისევე რუტინის ქაობში უნდა ჩავეფლათ და თვალი უნდა ავარიდოთ ცხოვრებას, რომელიც სამზინელი სისწრაფით მიეკანება წინ.

მეორე შემთხვევაში გაიმარჯვებდა „მიოზიკ-ხოლლ“-ის ფსიქოლოგია, რომელიც ჩვენთვის მიუღებელია.

საქართველოს
საბჭოთაო
საზოგადოებრივი
საბჭოთაო

როგორც მარჯანიშვილში დაგროვილია ქართული გენია და პათოსი, ისევე ქართულ თეატრში ჩვენ გვინდა ენახოთ ქართულ რასიულ ტემპერამენტის, ნიჭის და ეგროპიულ კულტურის და ტენიკის შეზავება, შინაარსის და ფორმის სინტეზი.

საქართველო არ არის ამერიკა და ამიტომ მართო სანახაობას ჩვენ ვერ შევიგუებით, მაგრამ ესლანდელი საქართველო არ არის არც გვიორგი ერისთავის, ცაგარლის და ანტონოვის საქართველო და მართო „გაყრა“, „ხანუმა“ და ასეთები ვერავის დააკმაყოფილებს.

თეატრი ანარეგლია ცხოვრების; ის ფეხბადევე უნდა მისდევდეს ცხოვრებას.

თანამედროვე ცხოვრება ყველა მისი ატრიბუტებით, სცენიურ ტენიკის უკანასკნელ მიღწევებში გადაშლილი,—აი ჩვენი თეატრის შინაარსი და მიზანი.

კოტე მარჯანიშვილს ჯერ კიდევ არ გაუშლია საესკები თავისი ნიჭი. ის ჯერ კიდევ მომავალშია. შეიძლება ქართული თეატრის აკადემიზრობამ ხელი შეუშალოს ჩვენი თეატრის დახვეწას.

მაგრამ ამას იკისრებს, ალბათ, ჩვენი თეატრის მომავალი—სათეატრო ინსტიტუტი.

იულიუს გარცინი

უიკროს ნამსვრკვი

მაშინ გასაღვლია მქონდა ქაბუკობის საოცნებო მწვერვალები.

წინ იყვნენ დამკვრებილი მრავალ წელთა მტევენები.

დაპქროლა ხორშაკმა ქარმა და ყველა დამიზრო. არ მაღიროსა რთველი, არ დამანება მწვერვალზე ასელა.

დღეს გავლილია ქაბუკობა.. მეკრდი ჩაქცეული... თველები გაცრიატებული... გრძნობა გაღლებიერებული... მწვერვალები მიუღწეველი... ცრულიანი ფიქრები გზადაკარგულ დაქროლი წვირობივით დაფარვატებენ მოგონების ველზეზე..

იქ შავ-ყვავილებად გადაშლილია მოუსვენარი კითხვები: რისთვის და რად? რატომ არ ვისარგებლუ ვახაუხულო ჩემი სიკაცხლისა... რად მოვექცე ამ ტიალ ბანდში?.. წინ აღარ არის გზა... აღარსად სჩანან მწვერვალები..

გაპქრა ყველაფერი და სტირის გოლი, სტირის... ადრეც, როცა მეზნებარე ვიყავი და თველს მიაეპყრებდი წარსულს,—გოლი მავრობიობდა:—ნუ, ნუ იყურები უკან, თორემ ზოპარულ აკვინან დედაკაცსავით გაქცეადებდი... მაშინ უღერებდი გულს, ვინაიდან სიყვარულით ვიყავი შეიღარი და ვაფასებდი სიკოცხლის სიკასასეს..

ახლა ჩამეფშრუკა გული და დაპქარვა სიკოხლემ თავისი ღირებულება... მე უსკე ვიყურები წარსულსაკენ... ენატრბო გამოჩნდეს უღმობელი ბედისწერა და გამაქვას.

სიბერის მიკოტი კი ამკვიატებია და ჩამსი-სინებს:

უკან ტყუილად იყურები.. გათავებულთა ყოველივე ნატურა... კიდევ არის უკანასკნელი ბილიკი, რომელიც მიეპარება განქობის უფსკრულებისკენ და უნდა მიჰყევი მას, გინდა, თუ არა..

ახ, ყველას ბილიკები მისკენ მიეპარება... ყველა სულდემული უნდა მიაღვს ამ უფსკრულს და მიიხე შესაზარი...
დ. თურდოსპირელი

ახალგაზრდა მგობანი გრიგოლ ციციხაძე

პოეზიის ახალ გზებზე

„შირობა პირველადე“

სიბრძნისაა ერთი დარგი..

მე არ ვიცი, ვის ეკუთვნის „ვეფხისტყაოსანი“-ს წინასიტყვაობა.

ვიცი მხოლოდ, რომ მისი ბევრი სტრიქონი ღირსია შოთას კალმისა.

„შირობა და სიბრძნე—ღიდებული, უკვდავი შეთავსება!“

პოეზიას თან უნდა ახლდეს უსათუთ სიბრძნე, აზრი. რაც უფრო ჩასწვდება ეს აზრი ადამიანის გულის სიბრძნეს, რაც უფრო მშაფრად გამოხატავს ის ეპოქის ყვილს, ეპოქის მისწრაფებას. მით უფრო ღიადი.

მაგრამ პოეზიის აზრს სამკაული სჭირდება. სამკაულსა და აზრს შორის სრული შეხამება უნდა არსებობდეს.

ყოველ დროს თავისი აზრი აქვს, თავისი სამკაული.

პოეტის ნიჭიც სწორედ იმაში მდგომარეობს, რომ თანამედროვეობას ან მომავალს გამოუნახოს თავისი აზრი და თავისი ფერები.

პოეზია ძიებაა აზრისა და ფერებისა, რომელთა ერთგვარი შეწყობა ჰქმნის სილამაზეს.

ეს გზა ძიებისა მეტად ვიწროა, მაზედ შედგომა ამის გამო—მეტად სახიფათო. ის თავისებური ბუევის ხილია, რომელზედ გასვლის მსურველიც უამრავია. მაგრამ უმზრავესობა უკუბრის ტრამზე ცვივა.

მიუხედავად ამისა ეს გზა ერთადერთია და მას ვერ ასცდება პოეზია, თუ მას არ უნდა, რომ უსახელოდ ჩაქრეს, ჩაინაცროს ერთ ალაგას.

ეს ბეწვის ხიდი აუცილებელია ყოველი პოეტისათვის.

თანამედროვე ქართული პოეზია ახალის ძიებით ხსიათდება. ძიება ახალი შინაარსის, ძიება ახალი ფორმის, ძიება ახალი რიტმის, ახალი მეტრის, ახალი რითმისა, ძიება ლექსის ახალი მუსიკისა! ძიება ახალი სიტყვისა, სიტყვის ახალი 'შინაარსისა' — აი თანამედროვე ქართული პოეზია.

ეს ძიება თან შემოიტანა ჩვენს პოეზიაში მუშათა კლასმა. ევლოშვილი, ვარლ. რუხაძე, — აი „მძიებელი“ პოეტები. ეს ძიება გააღრმავეს სხვა გზით და სხვა სახით გროსმეილმა, აბაშელმა, ქუჩიშვილმა.

სიმბოლისტების შემოჭრა ჩვენს პოეზიაში „ცისფერი ყანწები“-თ მძლავრი ტალღა იყო ახალის ძიებისა.

ამ ტალღამ გადალახა ბევრი რამ ძველი. „ცისფერმა ყანწებ“-მა შექმნეს თავისი ესთეტიკა და შეუჩერებლად ჰქნიან ახალ ფორმებს. თუმცა მათი ესთეტიკა მიუღებელია, მაგრამ საერთოდ მათი ძიება მეტრისმეტად ნაყოფიერი აღმოჩნდა. „ცისფერი ყანწები“-თ იწყება გარდატეხა ჩვენი პოეზიის გზაჯვარედინზე, იწყება ახალი ფურცელი ჩვენი პოეზიის მატიაწეში. როგორც ლიტერატურული ძმობა, „ცისფერი ყანწები“-ი შვიათა ჩვენს მწერალკლასში, მაგრამ ამაზე სხვა დროს და სხვა ალაგას.

გრივად ცეცხლად მძიებელი პოეტია. ის ეძებს მარტო პოეტის სახელს კი არა, ახალ გზებსაც, მიაღწევს თავის მიზანს პოეტი და გამარჯვებული გამოვა?

მომავალი დავანახებებს. ერთი რამ კი ცხადია ახლა: ცეცხლად შედგა ბეწვის ხილზე გაბედულად, გამოცდილი კალმოსანის გულდამწვინდობით და მისი შემოქმედება იძლევა ნიშნებს, რომ პოეტი გადივლის ამ ხილს და კურობს ტბაში არ ჩაიძირება.

რედესაც გაითვალისწინებთ დღევანდელ ვითარებას, პოეტის ყფა ერთ დიდ დისონანსად გეჩვენებათ.

კომუნისმი და „პოეტის ყფა!“ რა არის მათ შორის საერთო? მაგრამ ამ მხრივაც პოეტის წივინი დროულია. თანამედროვე კომუნისმი უარყოფთა ძველი წყობილებებისა და ახალი აღმშენებლობის დაწყება.

პოეტის ყფაც უარყოფთა ძველი გზებისა და ახალის ძიება. ვერ ვიტყვი, რომ შინაარსის მხრივ ცეცხლად რომელიმე სკოლას გამიხატავდეს. აქ არის რეალიზმიც, სიმბოლიზმიც, ფენტურიზმიც: დაღაბებული, ლოგიურად აწყობილი აზროვნება და ახირებული „ერეკლე“-თქელა“-ობა. თავისებურობა. ძლიერი გაქანება, გამბედაობა ეტყობა პოეტს ლექსის მეტრსა და რიტმში. აქ ცეცხლად იძლევა ძველი სახლერების სრულ გადალახვას.

— შორს ძველი და დახვებულნი, დაობებული მოიკითხ ახალი, ახალი სინოყიერით, ახალი სურნელებით საესე!

ცეცხლად უსათუოდ იძლევა ამ ახალს, მაგრამ ზოგან იმის ახალში პოეზიის სურნელება კი არ არის, არამედ უბრალო დიოფორი ან უბის წიგნში მოსაგონებლად ჩაწერილი შენიშვნები.

არის ახალი რითმები, მაგრამ ზოგჯერ ამ რითმებს იქით აღარაფერია. აიღეთ თუნდა. მისი პირველი ლექსი:

ჩვენი მსახიობნი

ელენე ღონაური.

„ატმისფერია იყო ატმის ფერი. პეპელა გაეკიდა პროპელერის. მე ვიდექი, როგორც აპოლონი“... და ასე ბოლომდე. აქ მოცემულია რითმა, ასონანსი, მაგრამ პოეზია არ არის, არამედ რითმებით ვარჯიშობა.

ცეცხლადის დამახასიათებელი თვისებაა თავისებური ირონია, ზოგჯერ პიუჟორით შეკავშული. ასეთია: „სიმპათიური ლექსი“, „განუწყვეტელი ტრესტი“, „რას მეუბნება გული მე გრივად ცეცხლადეს“, „ნაძალადევი ლექსი“ და სხვ.

შესანიშნავია „გაქანებული მონუმენტი“, როგორც თავისებური გამოსახვა რევოლუციის სტიქიისა..

„შორს დინჯი სიფრთხილი!“ ამ უბრალო სამ სიტყვაში სრული ფილოსოფიაა რევოლუციისა და ვინც ამას ვერ შეითვისებს, ის მუდამ დამარცხებული რჩება.

სისხლიან ყიფინაში რევოლუციის თელი აფეთქება მოხსანს.

მომხიბლავია გრძობის სინაზით „ირმები ქალწულის სიზმარში“, კობტად გამოკვეთელია „ლოთის სონეტი“, „ღამის მოარევი“ და „ღობრედ ღაღადები“. ჩემთვის ერთი რამ არის გამორკვეული: პოეტის სიმბლავრე ირონიაში არის და თუ ამ გზით გაემართა მისი შემოქმედება, ჩვენი ხელოვნების ახალს ცაზედ უსათუოდ შემოჰხაზავს თავის რკალს.

ივ. გომართელი.

მუშა-მწერალთა გამამთავარი

ეს ის მწერალია, რომელმაც სხვა მრავალ მარჯვენა ხელს გალიტა შორის, დაამღერა:

ამ მწერალს მოჰყვა მთელი რიგი მუშა-მწერალთა, რომელთაც არალეგალური ხელთნაწერი ეურნალებიც კი გაიჩინეს, იგივე დავითაშვილი იყო ერთი მესვეურთაგანე ჩვენში არალეგალური ბეჭდვითი სიტყვის მასხავისა და მუშა-ხელისანთა წრეების შემქმნელი, მათში წერა-კითხვის გამავრცელებელი, გლეხთა გათვითცნობიერების მოციქული.

მალე 40 წ. შესრულდება, რაც საქართველოს მუშა-მწერალთა გამამთავარმა, ნაყვემა გლეხმა ხელოსანმა, სრულიად პროლეტარმა იოსებ დავითაშვილმა თელი დახუჭა თელავში.

რამ დაგმრო, შე ოხერი, ღარიბების ბედს წაპრო, ამოდღელი, რომ ქვეყანა ერთიანრათ გააბარო.

მე გულს მწუფეს ეს ქვეყანა ორნაირად გაყოფილი: ბედით ჩაგრულს უღვლოდ სტანჯავს თავის ბედით კმაყოფილი.

დღეს გამოლიბებულმა მშომელმა ხალხმა, მუშა-გლეხებმა თვისი ვალი უნდა მოიხადონ ამ მწერლის წინაშე: გამოსცენ მთელი მისი ნაწერები და მისი ძეგლით შეამკონ ტე. ერთ-ერთი ბაღი.

ამაზე ზრუნვას ამ თავითვე უნდა შეუდგნენ, ყველა ისინი, ვისთვისაც ძვირფასია საქართველოს მუშა-გლეხთა წინსვლა, ათეოპოქმედება.

დაე, ჩვენმა გლეხმა და მუშამ დაინახოს თვისი საშოდან გამოსული მუშა-მგონისის ძეგლი და მასზე მითითებით აღზარდოს თვისი მომავალი თაობა.

იოსებ იმედაშვილი.

ტრ. რამიშვილი.

სიყვარულის საზღვართან

მასამე მოძამება.)

სცენა წარმოადგენს სსახილო ოთახს.

(ფარდის ახდისა სცენა ცალივრია. სულ მცირე პაუზის შემდეგ, შუა კარდან შემოდის სალოზე, ხალში ზეთიოდ თვეში უჭირავს, რომელთაც შკაფში შეაწყობს. ბოთლით ძმას გაქმოიღებს იქიდან, მერე ფოთილად შეადებს მარცხნივ კარებს).

სალ. გძინავს, შვილო? (პირჯვარს გადასწერს, რაკი პასუხს ვერ მიღებს, იმავე სიფრთხილით მიმხურავს კარს).

მერ. (შემოიღის საგარეო ტანისამოსში გამოწყობილი, ზემოდან ბრეზენტის მწვანე პალტო აცვივა, ფეხებზე შავი გახუნებული ფეხსაცმელები და ხელში ტყავის საწინგი).

სალ. ასე მალე, ქალბატონო!.. დღეს რამდენი გაკვეთილი გქონდა?

მერ. (საწინგის სსახილო მაკიდაზე დადებს). ორი... უნდა ყოფილიყო სამი.

სალ. მიზეზი?
მერ. გერმანული ენის მსწავლებელი გამხდარა ავად (შუბლზე მიიღეს ხელს).

სალ. შეუძლია ხომ არა ხარ?

მერ. ცოტათი, მაგრამ არაფერია, გაივლის.

სალ. დედის წინ მოხტუნავე კვიკუნისა მუდამ ასე მოეფა. სულ ამ წინგულს ჩასჩიჩინებ, მიკვირს რატომ უარესი არ მოგვია!

მერ. წიგნები რა შუაშია, შეხედე ჩემს უჭირო ფეხსაცმელებს, გავცივდი. იცი ბებო, დღეს დილით როცა ფეხსაცმელს ვიკერებდი, მოულოდნელად წამომადგა თავს ძია ედიშერი და ახლის ყიდვას შემპირდა.

სალ. როგორ იქნება, გიორგის ეწყინება.

მერ. დღედა როგორ არის?

სალ. დღეს უკეთ გამოიყურება, აშკარაა გზაში გაცივდა.

მერ. ვახტანგი?

სალ. მელანიაზე მოიტაცა, ცოტა ხნის შემდეგ გადახვალ და მოიყვან.

მერ. ძალიან კაგრჯი. მართლა ბები, მე ხომ უნდა ამეწერა შენთვის ჩვენების შეხვედრა.

სალ. აბა, აბა!

მერ. ახალი შებინდება იყო ის იყო მოვრიჩი გაკვეთილებს, უეცრივ ჩვენს კარებთან ეტლი გაჩერდა და ზარიც დაირეკა. გავედო და ისინი კი იყვნენ, სიხარულისაგან სულ დამიგოწყდა, რომ დეიდსთან წაჩხუბებული ვიყავი, ვეცა და გულთანად ჩავკოცნე ორივენი. ედიშერს მძინარე ვახტანგი ჩამოვართვი და შეეტლეს დახმარებით ბარგიც ამოვხიდე; ცოტა

*) იხ. „თეატრი და ცხოვრება“ № 2. 1924 წ.

სანდრო ზანვიაზიშვილი

ენებითა გქონდა აღსავსე გული,
 მოგაჩვენებდა ფერია-ქალებს;
 სული სხივებდა ამონთებული
 გაგინათებდა, მკოსანო, თვალებს!
 როცა მახვილი კარგად მიჭრიდა,
 მნახე და მიცან შენ თანასწორი...
 კარგად ვიბრძოდი, რად გაგიკვირდა? —
 ჩვენ ჰერეთიდან ვიყავით ორი.
 შენ გაიარე მიწა და მყარი,
 არა სწერია არსად რუკაზე
 ძიებას თუ აქვს სადმე სახლვარი
 და... ამსხვრევე სევდას წისქვილ-რუ-ქვაზე...

შალვა ჯამბერძენი.

ჩემი იღუმალზეა

მე ანგელოსს ვლოცულობ წმიდა გულის ტარებით,
 მსურს მეგობარს გავანდო ჩემი იღუმალზეა:—
 ოცნებასთან არ ვიყო შიშით და მოკრძალებით,
 ცხოვრების ფერიებში ბევრი რამ იმალება...
 გადავფურცლავ ბედინდ დაქანებულ იმედებს,
 ხიფათიან დღეებზე მოვალე ვარ ვიარო.
 ეს ცხოვრება სხვასავით აღბაღ მეც გამიმეტებს,
 და სიცოცხლე გახდება ჩემთვის სამეგლოვიართო.
 ყველაფერი გავივლის, მხოლოდ ქარის ტირილი
 ტკბოლ ოცნებებს გააოღებს ბალდახინის ტარებით:
 აი წამებით გაქრება სამუდამო სურვილი
 და საწოლებზე დასცივია ცოლვა მიუტაცები.

შემოდგომაა, სტირის ნიაგი
 და სველიანდ ასალაშურდა
 ჰე, როგორ სწრაფად დასქვდა ქლიავი
 და ნორჩი მთვარე შორს გადაცურდა...
 მოდის ციება კეთილი სახით,
 ჩვენი სოფლების სტუმარი ძელი,
 სოფლებმა ბევრი წამება ნახა,
 ბევრი ცრემლები და ბრძოლის ველო...
 ეხლა ჩვენ ველით ზავს და მშვიდობას,
 რომ შევიძინოთ ფარა, ნიხები,—
 მაგრამ მზეხედეთ ამ წყაღილიდობას,
 დაგვიჩხრა თხები, ხარი, ძროხები ..
 წვიმს! სველიანდ მღერს საღლაქ ძალი.
 გადაუარა სახლის თავს ყანჩამ,
 ნამდვილათ ღირდა ოცი მაჯალოლო,
 ამაღამ ღირი ტყეში რომ დარჩა.
 რა უნდა ნეტავ, მგელი რომ სტირის,
 შემოიბრინა მთელი უბანი,
 ველარ იპოვა მან ტყავი ვირის,
 ან ქაქი ცხენის ხორცი მსუქანი?
 ლახჩუთი, წყაღილიდა.

ბ. პელაშვილი.

ძილოღენიშვი

ცრემლებით არ ვსტირი მწუხარე ღამეში,
 არც ვგლოვობ წარსულ დღეთ სიანი სავონარს,
 მიუკვეთი მწველ ფიქრებს ღამის სინამეშო,
 და ვეძებ დიდ ამბებს ტკბილად გასავონარს...
 თუ ვნახე იღის მზე შორეულ მხარეში,
 სხივები მეტყვიან მომავლის იმედებს,
 და ღამე რომ წავა ცოდვა-სიმწარეში
 მე ისევე რიყრავი დამატკობოს... — მიმედებს...

ხნის შემდეგ ძია გიორგიც მოვიდა. როცა
 მოსვლა ვახარე, ოღენე შეკრთა, პირი მომა-
 რდა და ისე უჩუმრად შემოვედი აქ. ორი-
 ვეს მოკრძალებით მიესალმა, დეიდას კი ხელ-
 ზეც ვამბორო. მცირე კიბევა-პასუხის შემდეგ,
 შენც მოხვედი, მას მერე რამდენიც არ ვეცა-
 დე, მის სახეზე სასიკეთო ცვლილება ვერა
 ენახე, ისევე პირქუშად გამოიყურება, თუმცა
 დღეს დალით მიქუნას ოღენე გაუღიმა და
 ლოყაზე ხელი მიუტაცუნა. ეხლა ერთი მედ-
 გარი ნაბიჯიც და...

- სალ. შერიგებაზე ამბობ?
- მერ. მაშა, ახ ნეტავი მავ ბედნიერ დღეს მოვის-
წრებოდე.
- სალ. რას ამბობს, ვანა გეიმკვება? ეს იმედი, რომ
არ მასულდგმულვდებას, რაღათ მინდა თავი
ცოცხალი. არაფერია, გული მიგრძნობს, რომ
ჩვენს იარებს ყოველს შემძლე ედიშერი მოა-
შუშებს.
- მერ. რა იშვიათი კაცია, რა იშვიათი!
- სალ. ამა ჩქარა რაც ვითხარბი! (უყვრივ) ახ, რა
უტყინო ვარ. იქ იმდენი საქმეა, მე კი
აქ ლოგინი გავშალე. ამა წადი, ტანისამოსი
გამოიცვალე და ჩემთან სამხარეულოში მოდი,
ჟავს გაგერხებლებ, ფრთხილად შედი, არ გა-
აღვიძო. ამა, რაც ვითხარბი—ჩქარა! (მოდის

- და შეჩერდება შუა კარებში. ზარი. შემოდის
გიორგი, შერიკო კი მარჯვნივ წავა).
- სალ. რას ნიშნავს ამ დროს მოსვლა?
- გიორ. იმას, რომ ამ ბოლო დროს მეტად გულმა-
ვიწყი შევიქნენ. (შედის სიჩქარით მარჯვნივ).
- სალ. (წაპყვება და ღია კარებიდან იციქრება მა-
რჯვნივ ოთახში).
- გიორ. (გამოდის ყუინით წინით ხელში, თან გამო-
ცხადება პარაკებს) აი ეს წიგნი დამრჩენია.
- სალ. მერე და შენ რათ იწუხებდი თავს, ერთ-ერ-
თი მოსამსახურე გამოგვგზავნა.
- გიორ. უტემოდ ვერ მიავნენი (საათს დაჰხედავს)
ოკი წუთი კიდევ დამრჩენია ამა დღეა, თუ
მზადა გაქვს, ბარეც ერთი ჭიკა ყავაც დამა-
ლევიანე.
- სალ. ეხლავე შეილო, ეხლავე (ვადის შუა კარებში).
- გიორ. (პაპირის მოსწავის და ერთს გაივლ-გამო-
ივლის).
- ელა. (გამოდის მარცხნივ ოთახიდან).
- გიორ. (რა შენიშნავს იმას, უცერევე შედგება) აა! ამ-
დგარბარე კიდევ!
- ელა. რათა ხანია.
- გიორ. თავის ტკივილი?
- ელა. სულ გამიარა.
- გიორ. სჩანს ურგია პირამიდონს, შენ კი უტარობდი,
ელა. (ჯდება).

იმერელი ქალი.

მითომ ხუმრობა

იმერელი ტფილისში.

გოღებბა

ძმავ-მეგობარო, ლანდათ ვიქტეო, თითქოს ვგრძნობ კიდევ ვიცო უსულო; ჩალა არ შემწევეს, ამ დაჩაგრულ გულს მტირე სურვილი რამ ავესრულეო.

ტანჯვა-ვაებით დასუსტებული დაღვდიარ უგზოდ, უმწეო ობლად ძალმა რომ სადმე შემომიყუფოს, გადავიქცევი ნაცარას ფოთლად.

შინაურები დამაყვედრებენ: „მიდექ-მოდექი, რა გემართება!“ და ჩემი ჩონჩხიც მოთმინებითა კუთხიდან-კუთხით მივსვენება.

როდესაც ჩამთვლემს, მომჩვენება ვითომ ჩემთან ხარ... კიდევ მოხველი, გამოვიღვიძებ, მაგრამ ამაოდ: პაერში მრჩება გაწვედილი ხელო.

არ გახსოვს განა, რომ ჭირში მყოფსა მნახავლი ხოლმე, შემომძახებდი: „მზნედ იყავ დამო!“ და მომავალსა ვიშ რა თილისმით მიფერადებდი.

ოჰ, ის ტბილი ხმა ეხლაც ჩამძახის, მაგრამ დღეს იგი გულს ველარ სწვდება, ერთი წუთითა იფეთქებს სადღაც, და ობლად იქვე ჩაიფერფლება!..

ჩამვედი თფილისში რაცხა მიწის თაობაზე. ააშენაყე დმერთმა ქე დამიბრუნეს რაცხა ორი კვალი მიწა მქონდა. ვიფიქრე ამ გახარებულ გულზე ჩემ დედაცხა და ბაღებს წოულმებ რაცხას-თქვა. შევედი ერთ ღუქანში დვორკოთ ულიცაზე. პაპი-როზის ქალაღდვით ჩლუქებში რა მიხთვეს იცი?! ჩერვონიცი...

შვეედი ფართის ღუქანში და ორი საპერან-გე რა ღირს იციო!

ორი ჩერვონიციო...

ჩენებური პიტნავა ყოფილა აქანა, რესტო-რაკი ქონია, შევედი, გვამე სადილი, გვმრიელი სადილი კი იყო ღმერთს წინაშე, მარა რა გამამარ-თვეს იცი?! ნახევარ ჩერვონიცი.

ქუთათისში რომ ვარ, ასე გვონია სათათრეთში ვარ-თქვა: საღაც უნდა მიხვიდე რამეს საყილათ, ყველგან ღირსს გთხოვენ. აქანა ჩამვედი თფილისში და რა ვიცი, საღაც შევედი ყველგან ჩერვონიცი.

ჩქარა გოუღვებე გზას, თვარა რკინის გზაც გახდება მე ვიცი

ხუთი ჩერვონიცი.

ვასო ბალანჩივაძე.

სალ. (საჩქაროდ შემოიტანს რძიან ყავას და ფრანგული ბუციის სამიოდ ნაქერს და მაგიდაზე დაუდებს). იქნება შენც ინებო შეილო?

ელა. არა, დედა, არ მინდა.

გიორ. (შემეკევა ყავას და თანაც ლაპარაკობს) სხვა, ბიჭი სად არის?

სალ. დღესაც მელანამ მოგვტაცა. (ჩამოჯდება).

გიორ. ახ, რა სასტიკია ქალბატონი მელანო, რა სასტიკი! ლამის სულ მიისაკუთრის ჩემი ვაჟ-კაცი. ასეა თუ ისე, მეზობლობაში დღიდათ მიღებული კაცია. (იმის ზარის ხმა, მერიკო გაიარბნის დერეფანით კარების გასაღებათ).

სალ. ალბათ ედიშერია.

შერ. (გამოჩნდება დერეფანში, მერიკო კი მიღის მარჯვნივ).

გიორ. (იმის დანახვაზე უეცრივ ეღბიანს გადახედავს).

ელა. (თავისთვის) ბედო ჩემო, მაქმარე ტანჯეა!

სალ. როგორ გაბედა?

გიორ. დინჯათ დედა! თუ შეიძლება დღეს მარტონი დაგტკობე. იმის მოშორება არც ისე ადვილია.

სალ. (გაღის).

შერ. (შემოდის შუა კარებში და მოკრძალებით) ბატონებო, მაპატიეთ ლეთის გულსათვის, თუ ამ უკაიელი შეპოპრით დავარღვიე მუსდროე-ბა თქვენი.

გიორ. გაკვეთილზე მიმეჩქარება, თუ შეიძლება დღეს მოკლედ და ხსარტულად.

შერ. საიამოვნებთ, საიამოვნებთ. როგორც მოგეხსენებათ ამ სამი თვის წინად, ამ ოჯახის ზღუდითა შორის ედიშერ მამრატემ გამათხზა და თქვენს თვალში სახელიც გამოიტეხა (ელაიდას). ამას მოჰყვა თქვენი დროებითი სოფელში წაბრძანება, რითაც წამერთვა ყოველგვარი საშუალება აღმედგინა უსამართლოდ შეღახული სახელი. ენართი მოგწერეთ, პასუხი არ მაღირსეთ; წებლა რა კი ორივეს ერთად გხვდება, ნება მომეკით მოგელაპარაკოთ. ამასთან ისიც უნდა გაუწყუოთ, რომ ამ დღეებში საზღვარგარედ მივეგზავნებოდი და არაა სასურველი მტრებათ დამუშორადი ერთმანეთის.

გიორ. (ყოლზე) ამისი რა მოგახსენოთ და პირადათ მე თქვენთან, მას შემდეგ რაც ვაგვიცანით, არა მაქვს-რა სალაპარაკო. — ვერ გამოვირა რაში დაგტკობდათ ეს ახირებელი ბოღიში, მაშინ, როცა ჩადინილი თქვენევი რწმენის ბუნებრივი შედეგია.

ელა. სათქმელი რამ არც მე მაქვს თქვენთან, ვარდა იმისა, რომ რაკი საზღვარგარეთ მიბრძანდებით, ეცადეთ იქ ზეიზება გაიფიქროთ თორემ ადამიანის სრულსაკუთვლად არ კმარა მარტო ნიჭი და განათლება.

ელე ანდრონიკაშვილი

სხვადასხვა როლში (მისი საღამოს გამო ინტერის 20-ს რუსეთის თეატრში)

ლიუბა — „უკანასკნელი“ გორკისა.

ელისაბედ — „სინათლე“ II ნაწ. ი. გედევანიშვილისა.

- შერ.** (ოდნავ ირონიით) დარიგებისათვის გამაღლობთ.
- ელა.** (შეკარად) მიბრძანდით ბატონო, ჩვენს შორის ყოველივე წაიშალა. გაფრთხილებთ არსად და არას დროს ცხოვრების გზაზე არ შემხვდეთ. (გადის მარცხნივ)
- შერ.** კიდევ და კიდევ დიდი ბოდიში ბატონებო. (თავს უჭრავს და გადის).
- გიორ.** (პაპიროსს მოუკიდებს, ალღელებული, აიღებს მაგიდიდან ქუდსა და წიგნს და შუა კარებიდან გადის).
- ელა.** (გამოიღის მარცხნივ ოთახიდან და გადის შუა კარებში. დაირეკება ზარი, წუთის შემდეგ მოისმის ორი მამაკაცის ნელი სიცილი. შემოდის ედიშერი და ვალიკო ელვაძე. ედიშერს ხელში ფაქიზად გამოხვეული ნივთი ღჭირავს, სასაღილო მაგიდაზე შემოსდებს).
- ვალ.** უნდა გამოგიტყდეს, რომ ასე გულიანად ორი წელია არ მიტინია... მორჩიშ..
- ედიშ.** მოიკა, ყოველივე ამას სირისკულათ მივაყოლოთ შესაფერი ანეკდოტი მოლას ცხოვრებიდან.
- ვალ.** ჯანი გავარდნია, სთქვი!
- ედიშ.** შებინდებისას, შეშით დატვირთულ ვირს მოკყვება მოლა. ვირი ზანტად ჩოიზლანება, რასაც მოთმინებიდან გამოჰყავს პატრონი; რომ ვერა გააწყობ-რა, აიღო და ერთს ალაგას ნი-

- შადღური ამოსცხო. ამ ოპერაციის შემდეგ, ისეთი სისწრაფით გაქანდა დიდყრა, რომ მოლას მუცელი ჩააწყდა და მიინც ვერ დაეწია. მაშინ თვითონაც წაიციხო ნიშადღური და გაქუსლა. ეხლა ვირი დარჩა უკან—მეტად გაბრაზებულმა თავის სახლს ჩაურბინა და გადასდახა ცოლს: „დედაკაცი, ნიშადღური წაგიტყ და რადგან არ ვიცი სად ან როდის გაეჭრდები, ვირი შენ თვითონ გადმოტვირთე და დააბინავე კიდევცაო“.
- ვალ.** (ხმა დაბლა იცინის) სწორედ რომ ზედამოკერილია იმ ამბავზე.
- ედიშ.** (პაპიროსით უმასპინძლდება და თითონაც სწყევს) ძალიან გამახარა შენმა ნახვამ, ჩემო ვალიკო, მერწმუნე დღეს უნდა გწვევოდი უთუოდ. იცი, მე სოფელშივე მომივიდა აზრად შენი ამ ოჯახთან დაახლოვება, ყოველივე სიკეთით და სიმპატიით საგსე ხალხია. ვიცი ძლიერ შეეთვისებთ ერთმანეთს.
- ვალ.** სიამოვნებით, თუ კი გვცადარებენ, რა უღვას წინა. მართლა, ედიშერ, ამ ერეკლიძეს რაღაც ძალზე აქებენ და არ ვიცი კი რამდენათ მართალია.
- ედიშ.** მართალზე მართალი. ნიჭიერი პედაგოგ-მეცნიერი და ჩვენი მოზარდი თაობის სულის მესაიდუმლე.

ფატი—„1001 ცბიერება ქალისა“.

თამრო—„გლახის ნაამბობი“ ილ. ქავჭავაძისა.

ვალ. ვისაც რჩევა ვკითხე, ყველამ აქეთვე მომასწავლა.

ელიშ. ამაში შენ მალე დარწმუნდები. საღამოს, რომ მოვალ, იმასაც მოვიყვან. ვიმეორებ კერძო გაკვეთილებზე ამ ბოლო დროს ხელი აიღო, მაგრამ ჩემი ხათრისთვის აიყვანს შენს ბიჭუნას, მით უმეტეს მეშვიდე კლასელი ყოფილა... მას აღარ ხუმრობ. და ისევ შეიტკბე მუსიკა?

ვალ. ჰო.

ელიშ. ყოჩაღ ბიჭო... თუეცა, რა თქმა უნდა, სერიოზული არა გამოვა რა. დავგვიანებულია! (ახედ-დახედავს) მე რომ შენს ჩაცმულობას ვუყურებ, ძმაო, გული მეთუთქება, სჩანს, ძალზე ვაგვირეცობა. წაბათიანად მიმბეგვამ?

ვალ. წამითაქა კი არა, ლაზათიანად მიმბეგვამ!

ელიშ. არაფერია, მერწმუნე ეს წაბათიანებ ჩვენ ყველას და, მით უმეტეს, შენისთანა მყოცნებებს საკმაოდ გამოაფხიზლებს. აბა, ეხლა ანიკოზე მიაბე რამე...

ვალ. რა ქნას საწყალობა, ისიც ჩემსავით ჩამოდნა.

ელიშ. ვაიმე, ჩემო ანიკო!

ვალ. თქვენები როგორ არიან?

ელიშ. გმადლობთ, ჯერ-ჯერობით არა გვიშავს რა, მოგაკითხეს ყველა.

ვალ. გვიგე, მეურნეობა მიპყო ხელიო. და გულით გვიხარებ.

ელიშ. (ჯობიდან საფულეს ამოიღებს, გახსნის, ფულს ამოიღებს და აძლევს) აბა, დაიჭი, ჯერ-ჯერობით ეს, ფქვილსაც გამოგვგზავნი.

ვალ. არავითარ შემთხვევაში!

ელიშ. თუ არ აგლია, იცოდე, ფესს აღარ შემოვდგამ შენს ოჯახში...

ვალ. კარგი, რახან ავრე დაემუქრე, რა გეწყობა ავიღებ, მაგრამ...

ელიშ. ხმა, კრინტი!

ვალ. კარგი, კარგი. მას ეხლა წავალ და ცოლ-შვილს ვახარებ შენს მოსვლას.

ელპ. (შემოდის მარცხნივ კარებიდან და იქვე შედგება).

ელიშ. ვალიკო, მოდი გავაცნო ჩემი შვილების ნათელი ელბიდა ერეკლიძისა. (ელბიდას ვალიკოზე მიუთითებს) ჩემი ძველი მეგობარი, ამ უამად ვაკორტრებული ბურჭუაძე, ფარმაციის მაგისტრი და ვითომ პიანისტი, ვალიკო ელვაძე. (ვალიკო ხელზე ეამბორება ელბიდას) ახირებული ვინმეა, ამის შესახებ ბევრ რასმეს ვიამბობთ და ბევრსაც ვაკინებთ. ეს ის ევაბატონია, ვინც ოდესღაც მუსიკა ფარმაციის ანაცვალა. ამ ხელობამ აფთიაქი შესძინა. ცოტა რომ წამოსუქდა, მიუმატა კოპწია სახლი, პაწია ეხო-ბალით, მაგრამ უეცროვ დაპჭროლა ცხოვრების გრივალმა და გახდა ყარიბი. ამ

ელეონორნიკაშვილის ს ლაგოზ გეო

საქართველო
საზოგადოებრივი

ელეონორნიკაშვილი თბილისის 25 წ, რთ ქართულ სცენას ემსახურება.

სასცენო ასპირანტურაში პირველად გამოვიდა 1898 წ. ს. წრომში (ქართ.) ნინო დავითაშვილთან ერთად. მაშინ 13—14 წლისანი იქნებოდნენ. დასდგეს „ჯერ დაიხილნენ, მერე იქორწინეს“, სცენის მაგიერობას უწყვედა საოჯახო ტახტი, დარბაზად კი ჩარდახი გამოიყენეს.

1898—1900 წ. ელო თავის სამშობლო სოფ. კარდნახში მწვედა სასცენო მოღვაწეობას. 1900—

1903 წ. უკვე ტფილისშია, აქვალის აუდიტორიაში — სახალხო თეატრში. 1903—1904 წ. კავკავში მო-

ღვაწეობს, ქართული სკოლის მასწავლებლად და მსახიობად. 1905 პარიზს მიემგზავრება სწავლის შესავსებად. 1907 წ. პირველად გამოდის სახალხო თეატრში, როგორც ქართული დასის მსახიობი.

მას მერე ელეონორნიკაშვილი არ მისცილებია ქართულ სცენას. ის უმთავრესად დაბა-ქალაქებში ტრიალებდა და ერთი უმთავრესი ძალთაგანი იყო მოგზაური დასისა.

ელეონორნიკაშვილის ეკუთვნის პირველი აზრი და თაოსნობა საქართველოში საბავშვო თეატრის შექმნისა. მან ამ საგნის თაობაზე ვრცელი მოხსენება წარადგინა 1921 წ. „თეო“-ში და ამის შემდეგ მოიკიდა ჩვენში ფეხი საბავშვო თეატრის დაარსების საქმეში.

მასვე ეკუთვნის საცეკვაო ჟურნების დაარსების თაოსნობაც.

დრამატულ მწერლობაშიც შეტანილი აქვს თვისი წვლილი. სთარგმნა პიესები: „რუთიფუნია“, „ლინგელისა“, „ომი“ არკიბაშვილისა, „მზის საიდუმლო“, — გიეიერისა, „ზვი ლაქა“, დასწერა მოთხრობა „გორა მასილაშვილი“ და სხ.

პირველად ელეონორნიკაშვილის სასცენო მოღვაწეობას გადევნა კავკავში, სადაც ის მასწავლებლობდა 1903—4 წლებში.

იმ დროს კავკავის ქართულ სკოლასთან არსებულ სცენის გარშემო თავს იყრიდნენ სამკობლ გულმოდგინე და უნარით აღჭურვილი სასცენო ძალები. აქ იყვენ: ელეონორნიკაშვილი, ელ. სოლოგვარაძისა (პროფ. ხახანაშვილი დაი), მელო ხიძ.

- კატასტროფამ მოაკონა დავიწყებული სატრფო მუსიკა, პარნასზე აცოცების მადაც გაუღვიძა და, ვით შეჭაფერის ქართველის ბუნებას, მცირე და იოლი შრომით, დიდი ნაყოფის მიღებას ლამობს, მაგრამ ვერ მივართვი, ის დრო წვიდა.
- ვალ. (იციანის) კარგი თუ მბა ხარ, ნუ მომსპე კაცი.
- ელმ. მოხარული ვარ თქვენი გაცნობის...
- ვალ. ავგრადე მეც. ქალბატონო ელბადა.
- ელმ. (ელბადას) ჩემი გულწრფელი განზრახვაა დაგასალოოთ თქვენ და ესენი.
- ელმ. სიამოვნებით ვეგებები თქვენს განზრახვას. (ალექსის) რათა სდგებართ, ბატონო, დაბრძანდით!
- ვალ. უკაცრავად, უნდა გიხახლოთ, დრო ნებას არ მამძლებს.
- ელმ. რაკი ასეა, რა გაეწყობა... (ელმშერს) ვალიკო (ორივეს ხელს ართმევს და გადის).
- ელმ. გიორგიმ ამას შვილი უნდა გაუწყობინას მათემატიკაში. (პიჯაკის ჯიბიდან ამოიღებს შოკოლადის ლამაზ კოლოფს და ელბადას გადსაცემს) მითრთვით შოკოლადია... დღეს მხოლოდ ეს მოგიტანეთ.
- ელმ. თქვენ თუ რამე არ მომიტანეთ, ისე ხომ არ იქნება.
- ელმ. კარგი ერთი!. როგორ გიკითხოთ! თვალები წამოგსივებით, იჩრებ იტირით?

- ელმ. დიახ ვიტრიც.
- ელმ. ახ, როგორ მტანჯავს... არა ელბადა, ცრემლები არ გიხვდებათ. მუშტარება თქვენი, ისედაც ღრმა და ლამაზია. (თითით ემუქრება) არ გამაჯავროთ, თორემ ვიფიქტებ და შეიძლება უშახკო სისხლოც დაიღვაროს.
- ელმ. ბატონო, სულ ასე მემუქრებით, მაგრამ ერთხელაც ვერა ენახე თქვენი აფეთქება.
- ელმ. ნახავთ, უფოოდ ნახავთ. მართლა ჭუმრობა იქით იყოს და თუ ოჯახში ყოფნა თქვენზე კვლავ ცუდათ მოქმედებს, უშჯობესია ისევე უსან დაგაბრუნოთ.
- ელმ. ეს არ მოხდება.
- ელმ. რატომ?
- ელმ. ისე, როგორც ყველაფერი, მაგის უფლებაც დავკარგე
- ელმ. არ გაბედოთ ენის შემობრუნება, ნუ დაივიწყებთ, რომ მე ამ ოჯახის დროებითი დიკტატორი ვარ!
- ელმ. ღმერთო ჩემო, რა კაცია..
- ელმ. დიდი კაცია, რამდენჯერ უნდა გითხრაოთ! დიახ, ჩემო ბატონო, ასე იციან ჩვენში! (ძიუნა) დღეს მიღეთ განზრახ დატოვებთ მარტონი.
- ელმ. და მით მელტად აუტანელ მდგომარეობაში ჩაამყენეთ!
- ელმ. როგორ?

(დასასრული უნდა წავიკარო)

შიაშვილისა. მასწავლებლები: ლ. ბოკაძე, გ. უტუჩაშვილი, არ. ავალიშვილი, მამ. მარკოზაშვილი, ნ. დ. ყაზბეგი, ფ.-ტ. შოთელაძე, თხელიძე, ხარჯ.-ინსპ. ბ. ვირსალაძე, თ. სარაჯიშვილი, ხელნაწები: ვანო მესხიშვილი, ქ. კახიანი, ექიმი მ. კალანდარიშვილი, ამ სტრიქონების დამწერი და სხ. რეჟისორობდა იას. შერ. ლორთქიფანიძე. სათაეტრო საქმეს, როგორც სკოლის საქმესაც, სკოლის ჩამდგმელად ევლინებოდა იოს. შვილიძე და სკოლის გამგე პარ. გიოთუა. დიდს დახმარებას უწევდა აგრადე მღვ. გ. ნათაძე.

ამ დროს კავკავში დაიდგა „ლალატი“, „არსენა“, „ძიწწი“, „სამზობლო“, „ბაიუშნი“, „დილა ქორწილის შემდეგ“, „ლეკის ქალი გულჯავარ“, „და-მია“, „ჯერ დაიხოცნენ, მერე იქორწინეს“, „უკანასკნელი დღე სიკვდილით დასასჯელისა“, „ხანუშა“, „პეპო“ და სხვ.

წარმოადგენებს აუარებელი ხალხი ესწრებოდა. ამ ხანებში კავკავში ყოველწლივ იმართებოდა ტრადიციული ქართული სიღამო, იანვრის 14-ს, ნინოზა და ღღეს, რასაც დიდი ეროვნულ-კულტურული მნიშვნელობა ჰქონდა.

მთელი კავკავის საზოგადოება, ეროვნებისა და წოდების განურჩევლად, ისე ავსებდა სკოლისა და თეატრის დარბაზებს, რომ ნემსი არ ჩაივდებოდა. ერთხელ ამ სიღამოს დაესწრო თერგის ოლქის უფროსიც. ეს პირი იმ დროს დიდი ვინმე ბრძანდებოდა.

დარბაზში გაიმართა ცეკვა. ელო ანდრონიკაშვილმა ცეკვა ლეკური და ისეთი ალტაცება გამოიყვია, რომ ოლქის უფროსმა იკითხა: ვინ არის ეს ბალეტის მოცეკვავე ქალი? როდესაც შეიტყო, რომ მასწავლებელი იყო, მას კი ვერ შეზებდა და სკოლის სასარგებლოდ შეწერა 100 მგ.

მაგრამ ელო ანდრონიკაშვილის ცქრიალა ცეკვამ უფრო ფართე და დიდ საზოგადოებში მოიხიფება სახელი.

ეს გახლდათ პარიზში 1908 წ. პარიზის ქართველობამ (60-ზე იყვნენ) ა. შინგტონ ჰალაცა-ში გამართა დიდი ქართული საღამო.

აუარებელი საზოგადოება დაესწრო: ფრანგები, ინგლისელები, გერმანელები, რუსები და სხვ. საღამოზე მოწვეული იყო განთქმული მოცეკვავე ქალი პეტია, რომელმაც თავისი ნარნარი ცეკვით ალტაცებაში მოიყვანა საზოგადოება. უშველებელი და უშემწინერისი თაიგული მიართვეს. ტანისა და ალტაცების გრამიზულში გაისმა ძახილი:

— ანდრონიკოვა, ანდრონიკოვა!

პეტიას შემდეგ ერცხვინებოდა ელოს ცეკვა, მაგრამ საზოგადოება არა სცხვრებოდა. მაშინ ელომ, ქართულ სპრტყელ-გულის პირიანი კაბით, ცქრიალით ჩამოუარა დაღლური და ლეკური. მის ცქრიალს ფეხდაფეხ მისდევდა ქულაჯაში გამოწყობილი, ტანდაი და დინჯად მოძრაი ყოფი ანდრონიკაშვილი. დარბაზში საოცარი სიჩუმე გამეფდა. თითონ პეტიაც სულაგანაშული ცქრად ვადაიქცა.

ცეკვის დასასრულს, ალტაცებულ ტანისა და ვაზას ძახილს დროს, პეტია წამოიჭრა, მიეგება ელოს და ის მიძღვნილი თაიგული მისთავაზა:

— ამ თაიგულის ღირსი თქვენ უფრო ხართო.

ეს მცირეოდენი მოგონებანი გამახსენდა ელო ანდრონიკაშვილის სიღამოს გამო. რომელიც ამ დღეებში გაიმართება.

ესსურებ, რომ მას კვლავაც თაიგისებური მოსიყვარულეობით და თავგამოდებით ენახებოდნენ ქართულ სცენისათვის, და აგრადე განეხატებოდნენ თავისი დიდი ხნის ნატვრა სახეველო თეატრის აღორძინებისა და სათანადო დონეზე დაყენებისა ჩვენში.

საკანი.

როგორი ხელოვნება გვჭირდება ახლა

(დასასრული. იხ. „თ. და ც.“ № 1, 1924 წ.)

10. ამის შემდეგ რა უნდა ეწოდოს ამ კულტურას, თუ არა ამ კლასის სახელი? დიად პროლეტარიატის უპირატესობა და ისტორიული სივობაც, სხვათა შორის, იმაში მდებარეობს, რომ მისი კულტურა, როგორც მთელი რამ ისტორიულ პროცესში საერთო-საკაცობრიო ხდება, რაც ასეთი როლი არც ერთს წარსულ კლასს არ ჰქვამოდა წილი.

11. ბურჟუაზიული კულტურა, როგორც მთელი რამ თავის სულით, მიმართულებით, შედეგით და საერთო ხასიათით არა საერთო კაცობრიულია, არამედ ის მხოლოდ ბურჟუაზიულია. ეს არ ითქმის პროლეტარულ კულტურაზე: ის პროლეტარულიც არის და იმავე დროს საერთო კაცობრიულიც.

12. ბურჟუაზიამ არ უწოდებ თავის კულტურას თავისი სახელი, არამედ მთლიან საკაცობრიო, სახალხო კულტურა ანუ „ცივილიზაცია“ დაარქვა და ეს ჩაიდინა, ცხადია, იმიტომ, რომ ამით მან დაფარა თავისი კულტურის არა კაცობრიული ხასიათი და არ გაამტაცა მისი ვიწრო კლასობრივი (ბურჟუაზიული).

13. ხოლო პროლეტარიატს დასაფარავი და მოსატყუებელი არაფერი აქვს, ვინაიდან მან კარგად იცის, რომ მისი კულტურა ამიტვე დროს საერთო-კაცობრიულიც არის და ამიტვე ის არც ერიდება, როგორც ამას ბურჟუაზია სჩადის, თავის კულტურას თავისი სახელი უწოდოს: მისი დევიზი ყველგან და ყველაფერში სიზარულ და სინამდვილე: იგი ყველაფერს თავის ნაშვილ სახელს არქმევს ხოლმე.

14. რაც შეეხება პროლეტარული იდეოლოგიის შემოქმედების პროცესს ისტორიაში, უნდა ითქვას, რომ იგი ახლადელ გარდამავალ ხანაში (პროლეტარულ-დიქტატურის ხანაში) არ დაწყებულა და, ცხადია, არც დასრულდება; იგი ჯერ ისევ მონათმულობელი საზოგადოების წიაღში დაიწყო და მას აქვთ მომდინარეობს და დღეს ვეებერთელა მდინარედ იქცა.

15. ხელოვნებაც, როგორც კულტურის დარგი, არის ბურჟუაზიულიც და არის პროლეტარულიც და ცხადია დღეს გარდამავალ ხანაში. მსოფლიო

პროლეტარულ რევოლუციის დროს და ისიც პროლეტარულ სახელმწიფოში, საბჭოთა რესპუბლიკაში ის ისეთ სახეს და ელფერს მიიღებს, როგორც ამას პროლეტარიატის სახელოვნო ხელმძღვანელი ორგანიზაცია საჭიროდ დაინახავს.

16. აქ სამუშაოთა და საქმის ამრევი, ხელის შემშლელი გარემოება ისაა, რომ ხელმძღვანელის პირდაპირ როლს რამდენიმე ორგანიზაცია კისრულობს, სახელდობრ: 1) "არაბისო", 2) "სოფროფის კულტურცენტლი", 3) "მთავარ პოლიტგანის სამმართველო", 4) "პროლეტკულტი" და 5) "სახვანკომის მთავარი სახელოვნო საბჭო" (ანუ კომიტეტი), რომლებიც თავისი მხრივ მხოლოდ და მხოლოდ კომპარტიის დირექციებში და კომუნისტური პრინციპებით უნდა ხელმძღვანელობდნენ, რაც ნამდვილათ არ ხდება.

17. გარდა ამისა უფლება კომპენტენტის განსახლება და "პარალელუზნის" თავიდან ამორეცხვა მხოლოდ მაშინ შეიძლება, როცა ამ ორგანიზაციებს, სახელმწიფოში ერთი მთავარი ხელმძღვანელი ორგანო ჰყავს, რომელიც ერთ განსახლებულ სახელოვნო პოლიტიკას აწარმოვებს.

ხოლო იმისთვის, რომ ეს ერთი განსახლებული სახელოვნო პოლიტიკა ჩვენში სისწორით გატარდეს, საჭიროა საერთო ზემოაღნიშნულ დებულებას პრინციპის გარდა დეფოლბორივი ხასიათის პრინციპებზე გამოვარკვითო.

18. საქართველოში, მაგალითად, მეტად მწვავედ დას ენის საკითხი. საერთოდ ჩვენში კულტურის სავითარ ენა რუსულია, ხოლო მკითხველი, მსმენელი და მაყურებელი, ენის მხრივ სხვა და სხვანი არიან: ქართველები, სომხები, რუსები, თათრები და სხვა... თვითველი ამ ენის წარმომადგენლები, ცხადია, მოითხოვენ ხელოვნებას თავის ენაზე, რათა ის მათთვის მისაწვდომი გახდეს და ხელმძღვანელი სახელოვნო ორგანიზაცია იძულებულია ამ მოთხოვნას ანგარიში გაუწიოს.

19. შემდეგ: ხელოვნებაში ენის გარდა ვადამკრელი მნიშვნელობა აქვს ეროვნულ ყოფა ცხოვრებას (БлаТ) და სტილს და თუ სომეხს, რუსს და ქართველს და თათარს თავ-თავისი ყოფა-ცხოვრებიდან არ უჩვენეთ ხელოვნური ნაწარმოები და მასთან ეროვნული სტილი არ დაიცავით, არამედ მხოლოდ უცხო ანახვეთ, ხელოვნებით მას ვერ დაინტერესებთ და ვერც დააკმაყოფილებთ, თუნდა ეს უცხო ერის ნაწარმოები დიდად ხელოვნური იყოს.

20. ჩვენი ხალხი უმეტესად წვრილი წარმოების ხალხია, მსხვილი-მანქანური წარმოების სკოლა მას ჯერ არ გაუვლია; მაშინ, როდესაც პროლეტარული კულტურა და ხელოვნება ამ მსხვილი მაშინურ წარმოების ტენიკის ხასიათიდან და ვითარებიდან გამომდინარეობს, ამ ტენიკის სულის გამოხატვაა. ამიტომ იგი ჩვენი ხალხისთვის ძნელად მისაწვდომია.

21. მთელი ჩვენი მუშაობის განსაკუთრებული ხასიათი იმაში უნდა გამოიხატოს, რომ პროლეტარული კულტურა, ხელოვნება ჩვენი ხალხისთვის

მისაწვდომი გახდეს. ყველა ამ დებულება-პირობიდან ქართულ ხელოვნების ხელმძღვანელთათვის და თვით ხელოვნათვის შემდეგი დასკვნა გამომდინარეობს:

ა) **გადმოვიღოთ** ქართულ ენაზე გარემო ერების ბურჟუაზიული ხელოვნებიდან მოლოდის, რაც პროლეტარული კულტურისათვის, რკონცეპტ მალაქო კულტურისათვის წარსული კულტურებიდან მისაღებ სამკვიდროს შეადგენს, პროლეტარულ იდეოლოგიასთან შეთანხმებულია და რაც ქართველი ხალხის ყოფა-ცხოვრებას, მის ეროვნულ სტრუს შესაგვისება, უახლოვდება; სხვაგვარა ბურჟუაზიულ-კულტურული ქმედება უარსაყოფია, იგი მხოლოდ ისტორიული მუხურების საგანძურია და მეცნიერული კვლევების მასალა.

ბ) **შევქმნათ** ქართულ ენაზე პროლეტარული ხელოვნური იტირებულება, რომელიც ქართველი მშრომელი მისის შესაძლებელ პროლეტარულ (და არა წვრილ ბურჟუაზიულს) სულისკვეთებას განმარტავს, მის ყოფა ცხოვრების პროლეტარულ ტენდენციას გვიჩვენებს და პოლიტიკურად გამარჯვებულის მსხვილ-მანქანურ სამრეწველო პროლეტარიატის იდეოლოგიას მხატვრულ ფორმებში გადმოკვეცენ.

გ) **შევისწავლით** ყველა კულტურული ერების, როგორც ძველების, ისე ახლების, როგორც ქართველის ისე გარეშე ხალხების ხელოვნების ისტორიას, თუ რა განვითარების სახეები და საფეხურები განვლო მან კაცობრიობის ეკონომიურ-პოლიტიკური და სოციალური ცვალებადობის პროცესში დღემდე და სახელოვნო პროლეტარული კრიტიკის ბრძნვეში გავატაროთ ყველა დღემდე შექმნილი "მიღწევანი" და სახელოვნო ნაწარმოებნი, რომ პროლეტარიატისთვის საჭირო და ვარჯის უფარვისის და არასაქროსაგან გავარჩიოთ. წინააღმდეგ შემთხვევაში ჩვენ ვერც რასმე საჭიროს გადმოვადებთ და ვერც რასმე საყურადღებო დირებულებას შევქმნით.

ყოველივე, რაც ამ სამ ძირითად მოთხოვნებებს არ აკმაყოფილებს, დაუზოგავათ უგუვადებულ უნდა იქნას.

აი ამ სამი ძირითადი დებულებით უნდა ვხელმძღვანელობდეთ ჩვენ ჩვენი სახელოვნო არა თუ მარტო სახელოვნო, არამედ მთელი კულტურის პოლიტიკის ანუ პროგრამის გატარების საქმეში.

რაუდენ კალაძე.

„დაისის“ უმარსულება

პირველ რიგში შემსრულებელთა შორის უნდა დავაყნოთ ივ. სარაჯიშვილი (მალხაზ.)

დღე სიქვან: სარაჯიშვილის ხმას დაეკარგა სიძლიერე, სიმჭახლე, მაგრამ ჩვენ კიდევ ვიტყვი, რომ სარაჯიშვილის მავიერიობას დღეს (და შეიძლება დიდ ხანსაც) ვერაფერ გასწევს. მისი გრძნობა, მუსიკალობა ისევ დიდად სჩქებს, როგორც კასკადი.

ჯერჯერობით მხოლოდ ივ. სარაჯიშვილის შეუძლიან ატაროს ქართველ ვოკალისტის სახელი. მალხაზის პარტიის შესრულებით მომდინარეობს კიდევ ერთხელ ნათილჰკოთ თავისი დიდი მუსიკალური

ნიქი. სცენაზე შემოსვლის უმაღლეს სარაჯიშვილმა მსწრაფლ აკრიფა ზ. ფალიაშვილის გაბნეული მარგალიტები, შეისუნთქა ყოველი მუსიკალური სულის ბგერა და გააბა თვისი ხმით ჯადოსნური ძაფი სცენასა და მაყურებლის შორის.

მიზნედილი, საველი ლირიზმით აღსავსე გრძნობით წაიყვანა პირველი მოქმედების არია: „თავო ჩემო ბედი არ გიჭერია“.

მე გგონია, ეს სიმღერა მხოლოდ ვანო სარაჯიშვილის ხელში იპოვის ესთეტიურ სახვას. აქ მომღერალმა დიდი ხელოვნებით წაიყვანა დაბალი ნოტები და, მიუხედავად იმისა, რომ აქ ორკესტრი არ არის ისე გამჭვირვალე როგორც სხვა ადგილებში, სარაჯიშვილმა მაინც სძლია ამას და თავისი დიდი ვოკალური კულტურით არია შეასრულა მხატვრულად და ყოველი ფრაზა დაამთავრა ჰარმონიულად. ესეთი ვირტუოზიული შესრულება და გადმოცემა რჩეულთა ხვედრია.

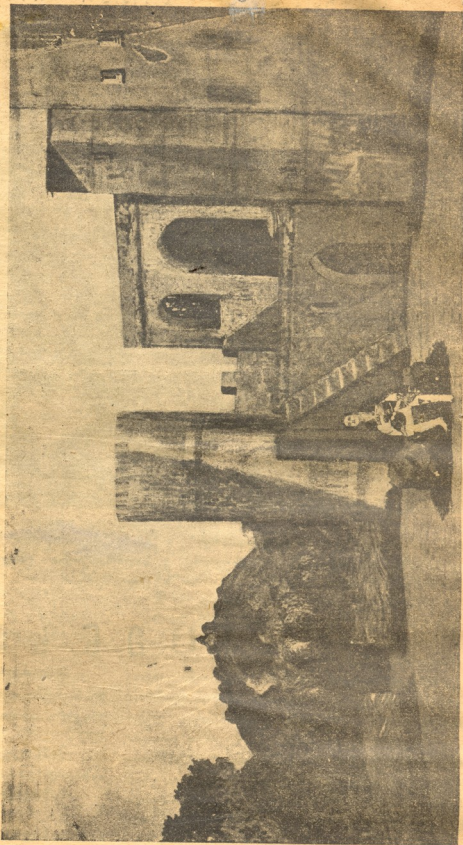
აღსანიშნავია მალხაზის სიკვდილის სცენის გადმოცემა: „დაშვიდილი ძარო, გული იჯერე“ სარაჯიშვილისებურ ფრაზიობით იყო გამართული.

ერთი დიდი ღირსება ამ მომღერალის, სხვათა შორის, ისიც არის, რომ მშვენიერ შკოლასთან ერთად მას აქვს სცენიური ნერვი და დრამატულ მომენტების შევზნება; სარაჯიშვილმა იცის ლამაზი ფრაზების მოცემა, რაიც ამას მეტად ხელს უწყობს მისი მშვენიერი სუნთქვა, მან იცის აგრედე მხატვრული ზომიერება, ისეთი ნიუანსების გამოყოფა, რომელსაც სხვ მომღერალი იშვიათად თუ შეამჩნევს და მუდამ და ყოველთვის სარაჯიშვილს თან ახლავს მუსიკალური დიდი ექსპრესია და ტემპერამენტი.

ეფექტიან გარეგნობით-კი სარაჯიშვილი ჰგავნდა გრაალის კოშკიდან ჩამოსულ ბრწყინვალე რაინდს.

შემდეგ მოქ. პაპოვა და კრიჟანოვსკი დიდი მადლობა ასეთ დიდ ენერჯის დახარჯვისათვის. თავისთავად ცხადია, თუ ეს ირი დიდი მომღერალი რა დაბრკოლებას გამოივლიდნენ ქართულ სიტყვების ისეთ სწორად და მკაფიოდ გამოთქმისათვის, როგორც ჰქონდათ პატივსაცემი პაპოვას და კრიჟანოვსკის.

მოქ. პაპოვამ ამ საღამოს გვიჩვენა თვისი ხმის რესურსები. იშვიათი ვირტუოზობით გაუ-

„დასია“ ზ. ფალიაშვილის, I მოქ. ვანო სარაჯიშვილი—მალხაზი.

მკლავდა მომღერალი ქალი მაროს მეტად მაღალ ტრესტურას. მშვენიერი არია „მუჭურ ვარსკვლავო“ და სხვა ადგილებიც შესრულებულ იქნა დიდი არტისტიკულობით. ამ საღამოს პაპოვას კოლორატურა განსაკუთრებით მომჯადოებელი იყო.

ბარიტონი კრიჟანოვსკი (კიაზო) მშვენიერი მომღერალია. მისი კარგი თვისება, როგორც მომღერალის, არის იშვიათი მუსიკალობა. ამ საღამოსაც ასეთივე მუსიკალობით წარმოსდგა ჩვენს წინ. მისმა მკაფიო ქართულმა დიქციამ ხომ გაკვირვებაში მოგვიყვანა.

მოქ. ისეცემი საველებით გაიმარჯვა ისეთ სახასიათო პარტიაში როგორც არის ხუმარა ცანგალას პარტია, აქ შეიძლება შარემი ვადასელო,

მაგრამ ისეცის მხატვრულმა ზომიერებამ დაჰბადა ნამდვილი ჰუმორი და სალი კომიში.

მეტად კარგი ტიპი მოგვცა ახალგაზრდა მომღერალმა გ. თუმანიშვილმა (ტიტო). მკვირცხლი მოძრაობით გალაღებული და სიციხელთ სავსე ენერგიით ვადმოგვცა თუმანიშვილმა ეს როლი. ეოკალური ვადმოკმებით მომღერალი თუმანიშვილი ამ მკვირ ხნის ვანმავალიში წინ წასულა. ახალგაზრდა მომღერალს ექნება მომავალი თუ, რასაკვირველია, იგი შემდეგშიც ასეთ მუყაით შრომით განავრძობს მუშაობას.

ოპრა მიჰყავს ისეთ მესტროს როგორც არის ივ. ფალაიშვილი. ივ. ფალაიშვილი დირიჟორის ადგილზე—ეს იმას ნიშნავს, რომ არც ერთი მომღერალი იმ საღამოს დამარცხებული არ იქნება. ივ. ფალაიშვილი დიდი ისტატია; იგი ვაბავეს ისეთ გამაერთიანებელ ჯაქვს მომღერალთა და ორკესტრის შორის, რომ ურთიერთ თანხმობით მუსიკალური მეტყველება ნათელი და სწორე ჰყოს.

დადგმის მხრივ „დაისში“ დიდი შრომა მიუძღვის როგორც რეჟისორს კ. მარჯანიშვილს, ისე მხატვარ ვ. სიღამონ-ერისთავს. ამ უქანასწენელს ჩვენ რეცენზენტები ნაკლებად იხსენიებენ. მაგრამ ვ. სიღამონ-ერისთავი ვაკლებით მეტის ღირსია, იგი მხატვარია დიდი რანგის და მხატვარი ქარ-

თული სულის მხატვრები. ვ. სიღამონ-ერისთავის ჩემის აზრით, პირველი მხატვარია ქართულ ტრის. ქართულ კოლორიტს და სტილს ისე არავინ გრძნობს როგორც ვ. სიღამონ-ერისთავი. „დაის“-შიაც ვანამეტყივა ეს ჩვენს აზრით. მხატვარმა ერთხელ კიდევ ვადაშალა ქართული ბუნების ნამდვილი ყოფა და თავისი ყალბით მოგვცა მეტად დამახასიათებელი და ორიგინალური შტრიხები.

ფერადები აქ ეყვადებს სცენაზე და მათ შორის დაუსრულებელი ეყვება და თამაშია. თვალმკრელ ხეულებით აფერადებულია აქ ყოველივე ხაზი და მერე აქტის დეკორაციის ფონი ვადაშლილია, როგორც მისი ხალისი და მშვენიება. „ღამის თევა“ სრულ სინამდვილის ილიუზიას იძლევა, ხოლო მასში ვაბნეული ფერები ხასხასებს როგორც ქრელი ფოთლები. ჩვენ აქ საყვებით არ შეგვიძლიან შეგერდეთ, რადგან სათქმელს ვ. სიღამონ-ერისთავი ბევრს იძლევა და მის შესახებ უნდა დავიწროს ცალკე წერილი.

დაბოლოს უნდა ვსთქვათ: „დაისი“ ჩვენთვის დიდი თეატრალური მოღვენაა, რომელიც დარჩება ქართულ საოპერო რეპერტუარაში „ამესალომ და ეთერ“-თან ერთად და ვაამარებს ჩვენს მუსიკალურ ხელოვნებას.

ვახანგ ვარსკი.

შეპირებული მისერისმონსტელა

პეის 6 მოქ. და 12 სურ.

დადგმისათვის საჭიროა—მთავარი რეჟისორის ვარდა—4 რეჟისორი, 8 თანაშემწე, 16 სცენარიუსი და არც ერთი მოქარნახე; მხატვრები, ზუსიკოსები, მოქანდაკენი, მომღერალნი და მოცეკვავენი —ლუწებათ.

თეატრის გამგე—კენტად, თავისი წყვილ-წყვილი თანაშემწეებით, ადმინისტრატორებით, კონტრალიორებით, კაპელდინერებით და მრავალი სხვა „ანიორებით“.

მოქმედიათობენ:

- შვილის მამა
- მამის ცოლი
- ცოლ-ქმრის ვაჟი
- ვაჟის ჩოჩორი

აღამის ხახე—(ლეღის ფოთლებში ვახეულო) ხაბაოთ ღმერთი (ღრუბლების ტახტზე მგდომარე)

მოქმედება I. სურათი I.

გაუფუხარულენიკი.

სცენა: ბრინჯ-ბრუნჯ ტრახ ჯკარით. შუაში ყვითელი.

შვილის მამა მოვესწარით. მამის ცოლი—არა გრცხენიან? ცოლ-ქმრის ვაჟი—მომწყდით თავიდან.. ვაჟის ჩოჩორი—(ყროყინით) ეგრე! ბაბუა ჩემია, როს მგელი მოხუცდა, წიხლით კბილები ჩაამტკრია.

შვილის მამა—ვატყობ მავასაც ვეზიანს...

მამის ცოლი—მანამ ნურა უქამია.

ცოლ-ქმრის ვაჟი—ბედის ნუ ყბეღობთ (ორივეს ყელში სწვდება, ერთს ბრინჯზე ჩამოკობს, მეორეს ბრუნჯზე. თავზე ჯვარს დაეფამს. მოაჯდება ჩოჩორს, და ვახსწევს სინდღობით: „გაუღნიმუს ივტურა...“)

აღამის ხახე—(ლეღის ფოთლებიდან თავს გამოჰყოფს) ხედავ საბაოთ? „ო, ტემპიოა, ო, მორეს!“

ხაბაოთ ღმერთი—დანაშაული მარტო შენა ხარ!

აღამის ხახე—მუს რა ვადანს სი? აბა, რათ მომიხვი ვეგრდით ძემუტე-აკოკრებულს ივე? (სრულებით მოულოდნელად გამოხრება ევა, ფარდის ჩამოშვებამდე ტიტველია, მერე ჩაიკვამს).

ევა—(ქონაზიხალას ხმაზე) აი, ეხლაც აქა ვარ, აქა ვარ, აქა ვარ. (ტრიალებს)

ხაბაოთ ღმერთი—(რისხებით, რომელიც უფრო მასხარაობასა ჰვავს) დაბნეული მზეო! (უფრო ვანათდება. ვაისმის ქეთო და კოტეს უფერტილა, ხოლო უფრო ტრაგიკულად) ვანო ხარველი. (დასასრული შენდგე ნომკრში)

სახალხო თეატრის ქართული დრამის გაგეგმვა

სხედან: ს. ახვლედიანი (თავმჯდომარე) ს. ტორთაშვილი, ილ. ჯელიძე (თავმჯდ. ამხანაგები) და ი. ვარაზაშვილი; სტანან: ი. ბეხელიძე, კ. ხალირაშვილი (მოლარე), ნ. კვერნაძე (მდივანი) და ი. ელიაშვილი.

რ ე ც ე ნ ზ ი ა

ქართული თეატრი იანერის ორს თავის დღეობას ზემოიბდა. ამ დღის ლარლი მხოლოდ ის იყო, რომ ქართ. თეატრმა ჩვეულების წინააღმდეგ, უცხო პიესა წარუდგინა საზოგადოებას ნაკვალად ორიგინალური შემოქმედებისა: წარმოადგინეს უკვად მოლიერის „გაზნაურებელი მდაბიო“, მაგრამ ეს გზის გადახვევა მსახიობთა ხელოვნებამ გამოისყიდა. უწინ, განსაკუთრებით ერისთავის პიესებში, მსახიობნი თუ საზოგადოების დიხმ იწვევდენ სომხურ-რუსულ იმერულ სიტყვების გასასაცილოებით, დღეს უმთავრეად თავისი ხერ ოგურის აღსრულებით აჯალოვებდენ მაყურებელს. უწინ თუ ქართველ მსახიობს ძნელად წარმოიდგენდით უცხოეთის ტიპებში (არ ვეხებით კ. შესხსა და ლადო შესხსივილს), ახლა ვერ იტყვიდით, თუ თქვენს წინ კლასიკური „ფრანცუზები“ არ იდენენ.

მუშა-მსახიობი ნ. გოცირიძე, გ. დავითაშვილი, ვასაძე, ჟორჯილიანი, ტ. აბაშიძე, ჯავახიშვილი და მთელი ახალგაზრდობა, რომელნიც თავისი ხელოვნური სახეცელოებით იმდენად გარდაქმნილიყვენ, რომ ვერც კი ვიცანით,—დიად, ყველა ესენი თავისი მონაწილეობის მალა საფიზურზე იდგენ.

დიდი, დიდი ნაბიჯი გადასდგა ქართველმა მსახიობმა: მისი ხელოვნება ევროპეული დადამლული მსახიობის წინაშე აღარ გაწითლდება.

მსმობ-რეცისორთავან თავისი მოვალეობის შესრულება იყო მალა ხელოვნური, ყოველმხრივ უნაკლო, მრავალ საზოგადოების მხრივ შეგებება—გულწრფელი.

წარმოდგენის დასასრულ რეცისორ-მსახიობნი საზოგადოებას წინაშე წარსდგენ მილოკით.

საზოგადოებამ გულწრფელი მადლობა უძღვნა იობი.

სახალხო თეატრის ქართული დრამის დასმა თავისი ხელოვნების სილიად გვიჩვენა ნ. შოქვაშვილის მშენიერ პიესა „სულილი“-ში. ყველა აღმსრულებელი ერთი მეორეს ეცილებოდა როლის უკეთ შესრულებაში და ამგვარად შექმნეს ველურ ნაზ ყვაილთა თაიგული. გ. თაზიშვილი, ეს მუდამ მოხდენილი და შეგნებული მსახიობი, ამ საღამოს გენერლის როლში ნამდვილი გენერალი იყო: ხელოვნებაში: კობელმა, ახალგაზრდა მსახიობმა დიდის დაკვირვებით, მშენიერის ელფერით განასახიერა განგებ მოსულეე ბარათაშვილი, ეს ძველი წყობილების ასაფეთქებლად შეთქმულთავანი, კობელმა თავისი დაკვირვებული თამაშით მოლოდინს გადააქარბა. ასევე უნაკლონი იყენ იანჭოშვილი, ივრელი, მინდელი, ლორთქიფანიძე, ჭანჭავაძე და სხ. აქ ვერ ნახავდით ვის დიდი როლი ჰქონდა, ვის პატარა, ყველა თავის როლში დიდებული იყო.

იგივე პიესა გაიმართეს ქართული თეატრის დღესასწაულის დღეს—იანვრის 14 ან ანთი კიდევ უფრო მეტად აღნიშნეს თავისი ნამდვილი დანიშნულება მშობლიურ სასცენო ხელოვნების წინაშე.

პიესა დასდგა მ. ლვანიჩავამ. დასწრე საზოგადოება დიდის გულდასმით ისმენდა პიესას და აღმსრულებელთა ვაჟა შუქაძენა, მართლაც და ვაჟა ამ დიდი საქმის პატარა, მაგრამ სასახლო მუშაობ.

ერთი რამ გვერითარი: ამ სახალხო თეატრში თეთვ ხალხს ნაკლებ შეიმარწვეთ,—მუშა-მშრომელი ხალხი არ სჩანს.

რამაა საქმე?—ეს თეატრი უმთავრესად მუშა ხალხს უნდა ემსახურებოდეს და თუ ამის ელოდება რამ: მაღალი ფასი და სხ. უნდა ძლეულ იქნას. კარი გაუღეთ ფართოდ მუშა მშრომელ ხალხთა,—თუ საქარა, ფასი დაღუპვით, ბილეთები მიაწოდეთ ქარხნებს და სხე.

უხვაინა.

ქართული სახელმწიფო საზავგუო თეატრის დასმა ს. წერეთლის რეჟისორობით ყუფ. მეიერ თეატრში (რუსთველის პრ. № 10) წარმოადგინა დღემდე. 18 „კოტეს დანაშაული“, ნინო ნაკაშიძის, ხოლო იანვრის 6-ს „ჯადოსანი წყება“ ჭვასილიევისა (ტუგანოვის მიზან-სცენებით). აღმსრულებელთაგან აღსანიშნავია მარგო და როშინი (ქალიძე). ქანი მარგო გაღმასულია სომხურ სცენიდან. თუ იმეკადინა, იგი თავისი ნიჭით და გამოცდილებით საპატიო ადგილს დაიკავებს ქართულ სცენაზე. ბნროშინი (ქალიძეს) დამთავრებული აქვს ჩოჟის დრამატ. სტუდია, ბუნებით ნიჭიერი და ხელოვანი მსახიობი. ზემორე ხსენებულთა გარდა უნდა მოგვხსენიოთ მაკო ქართველიშვილი, კობელი და ვარდოშვილი, როგორც მუყაითი მსახიობ-მომუშავენი. ახალგაზრდათაგან დიდს ყურადღებას იქცევენ გულნარა, ზამთარაძისა და მკვლელოშვილი: ამათ ეტყობათ სასცენო ნიჭი, აქვთ მოხდენილი ვარჯიშობა და სცენაზე თავის დაჭირის უნარი. მეცადინეობა სკარდებათ.

ორივე წარმოდგენას რეჟისორის ხელი ეტყობოდა,—პიესები კარგად იყუ მომზადებული, მსახიობნი ერთსელოვნად ასრულებდენ ნაკისრ როლგს და მრავლად შეკრებილ ბავშვებზე დიდი შთაბეჭდილება დასტოვეს.

როგორც ვიცით, სე. წერეთელმა ამ დასის შექმნის დიდ შრომა მოინდო და სასურველ შედეგსაც მიახწია. წარმოდგენებზე დასწრე უამრ ბავშვების აღტაცება გვიჩვენებს, რომ ასეთი თეატრი დღემდისაც საჭირო იყო და მით უმეტეს დღესაა აუცილებელი.

დიდის მაღლობის ღირსნი არიან ამ საქმის თაოსანნი, განსაკუთრებით სოციალურ აღზრდის მმართველობა, რომლის მუჯრველობით და შეწყობით მოეწყო ეს თეატრი.

საჭიროა ზეგობრივი და ნიეთიერი დახმარება, რათა რეჟისორმა და დასმა თავისი დანიშნულება პირნათლად შესრულონ, თორემ სცენის სლიატაკე ურეკვიზიტორობა და სხ. ამ ფრიად საჭირო საქმეს დაღუპავს.

დასში მიწვეული არიან, სხვათა შორის: ტუგანოვი მთავარ რეჟისორად, და სახალხო სახლის მსახიობქალი ნინო მინდელი.

ხელოვნებთა წარმატებას.

კენტი.

ტყობულობის მაღაროების შეკრებულ კლუბში ადგილობრივი დრამოები ნაწულად მართავს წარმოდგენებს. ამ წრის თაოსნობით იანვრის 2 გაიმართა ქართ. თეატრის 74 წე თავის აღსანიშნავი საღამო. დღესასწაულის მშობლივლმა დასწრე საზოგადოებას გააცნო ი. აბუსაძეს მომხრეებელმა მკაცრად ასწა ქართული თეატრის წარსული, მნიშვნელობა და აწინდელი მდგომარება. შემდეგ მისილიო სიტუებე წარმოსთქვეს სხვადასხვა ამხანაგებმა, რომელთაც აღნიშნეს, რომ ხელოვნება პროლეტარიატის გათეთვობიერებისა და კულტურულად ბრძოლის ბასრ იარაღად უნდა გაიგოცეს:

მ. ო. თ. ვ. აღ. ა. აღ.

მეტე ვა ვ ე თ ო კ ლ უ ბ შ ი (გერმანიის პროლეტარიატის სახელობის ორთაქალაქში) 8 იან. ახ. ლენინის სახელობის № 1 ტუყვის ქარხნის ფაბრიკაგემა გამართა საზავგუო აღება. დასწრე 600 ბავშვამდე, განსაკუთრებით ბავშვებსა, 4 10 წე—და, მათ შორის მე 83 წელის სკოლის მოწვევებუ, რომლის მეფუც არის ზემო დასახლებული ფაბრიკაში, ახ. ვანს წარქაიანის ოლტარობით ბავშვებმა სომხურ ენაზე შესრულეს სხვა და სხვა საშუალებე, აგრეთვე წარმოსთქვეს სკელები ქართულ და სომხურ ენებზე, აღტაცება იქცედენ ი—მ წე ბავშვები დღემდის გაფრთხილნი წარმოსთქვეს დასასრულ სომხურ ენაზე წარმოდგენის „წითელი ქედი“, რის შემდეგაც ბავშვებს დაუროგეს ბილეთულობა. უსახლორად განაბრებული ბავშვები მოახბერ საჭიკის ხმაზე აღტოდენ. თამაშობდენ. მაღლობის დარსნი არიან ს. ტრდაქტიანი და ა. გრიგორიანი, რომელთა მეთაურობით გაიმართეს „ქალიძე“. მათ განზრახული იქეთ ყოველ კვირა მართონ საზავგუო აღება, კარგი იქნებოდა ფაბრიკაგემა მოეწყო ასეთივე საზავგუო დღემდის ქართულ ენაზე.

ს. ა. თ. შ. რ. ო. კ. ი.

ხელოვნების ქრონიკა

ელო ანდრონიკაშვილის სასცენო მოღვაწეობის აღსანიშნავი საღამო გაიმართება იანვრის 20-ს კვირა საღამოს, რუსთველის თეატრში.

სახალხო თეატრში იანვრის 18 დღემდის ახალი პიესა გარდელისა „ქანდაკება“. იმავე პიესის გამეორებენ კვირას. დასდაგეს ვანი ბარველი.

გ. რამაქიძემ და წერა ახალი პიესა „ჰოლოშტრები“ ახალი ყიდისა. პიესა წაიკითხე: ხელოვანთა წრეში და მოიწონეს. დაიდგმის მოკლე ხანში.

დ. პავლიაშვილის სეყუბადებო „წერალეობა ხევისტოეთიდან“, ეთნოგრაფიული წარმომოე, რომელიც წინად „ს. ფურ.“ იმეუდებოდა, ამ ეჟამიდ ცალკე წიგნად იმეუდება სურათებით და ლექსიკონით.

რედაქციისაგან: ამ ნომრისთვის აწყობილი ნარკანის „ხელოვნება ჩვენში“, მ. ლვანიჩავას—„სახალხო სახლის“, ნ. ინსარაძის—„თეატრი და ხალხი“, კ. ხომერიკის—„საქართველოს სოჟლის მშრომელგმს“ ქ. ძვლიანთა—„კოლმექტივიზმი და ხელოვნება“ გ. ბააზოვის კაინი, ხელოვნების ქრონიკა და სხ. ტენიციურ მიზეზებით შემდეგი ნომრისთვის გადაილი.

რედაქტორი: იოსებ იმედაშვილი.
გამომცემელი: ომში დაჭირილია შრომის არტელი, ახ

ოვენი დაჭრილთა ურომის არბელ „ახალ წრესთან“

არსებული საგანმანათლებლო სექცია

„კულტურა“

ამით აცხადებს მკითხველი საზოგადოების,

მოწაფეთა მშობლების და სტუდენტების
საუურბადლებოდ,

რომ მას მოეპოება ყოველგვარი სხელმძღვანელო საშუალო და უმაღლეს
სასწავლებელთათვის და პოლიტიკური და სიტყვა-კაზმული ლიტერატურა.

გითუბათი გუიღვალავს წიგნები გიაცხავათ პაროხ. დაკლავით.

მსურველთ წიგნები დაეფრმობა შელაქათიან პირობებში—ნაწილ-ნაწილ დათქმულ ვადებში
ფულის გადახდით. დაწვრილებით პირობების გაცნობა შეიძლება სექციის ბინაზე.

აქვე იყიდება

„თაბაკი და ცხოვრები“-ს

ყველა ნომრები და მიიღება ხელის მიწერა.

მისამართი: თავისუფლების (ერეენის) მოედანი, ქარვასლაში, მეორე სართული.

რესტორანი „მცხეთა“

(ლენინისა და ყორღანოვის ქ. კუთხე, № 5, ზემოელის აფთიაქის ქვეშ)
სადილი (2 საათიდან), ვახშამი (ლამის 12 საათამდე)

ევროპიული და ჩვენებური

სასივი, ხარჭო, ღოჯი.

სანოვავე ახალ-აქალი.

ფასები ხელმისაწვდანი.

ყოველ დღე სიმებიანი
ორკესტრი.

პატივისცემით სერგო კახთელიძე.

რუსთაველის თეატრი

პვირას, 20 იანვარს, გაიმართება ელზა ანდრონიკაშვილის

წარმოდგენა

I „9 იანვარი“

ვ. ბალანჩივაძის პეისიდან 1 მოქ.

II „ბედის ტრიანი“

ან. ერისთავ-ხოშტიანიის რომანიდან

შალვა დადიანის გადაკეთებული 1 მოქ.

III „სასახლის პარკი“ 1 მოქ.

IV 1001 ცვიარაგა ქალისა

ამბასი. თარგ. შალ. დადიანისა 1 მოქ.

მონაწილეობენ: ვ. ბალანჩივაძე, შალვა დადიანი, ელო ანდრონიკაშვილი, ნ. დავითაშვილი, ნ. ჯავახიშვილი, ვ. ანჯაფარიძე, ე. დონაუი, თ. ჭავჭავაძე, ბ. გამრეკელი. მ გოგილაშვილი, შაიშვილი, გ. დავითაშვილი, ეროვლიანი, ა. ვასაძე, მკვითა. ღამბაშიძე, ჩხეიძე, უ. ჩხეიძე, მაღლაკელიძე.

პირველი ხელმძღვანელობენ კოტე შარვაშიანი და შალვა დადიანი დასაწყ. 8 ს. — ბილეთ. იყიდება კასაში

კვირას, 20 იანვარს

კვირას 20 იანვარს

გაქდვითი სიტყვის ამსახლავსა აბით აცხადებს, კურხალ „თეატრი და ცხოვრება“-ს გეითხველავის საუკუბადლებით,

რომ ყოველგვარი დაკვეთა მიიღება ბეჭდვითი სიტყვის ექსპედიციაში (რუსთაველის პროსპექტი № 26).

აგრეთვე ექსპედიცია აცნობებს პროფინციის მკითხველებს, რომ მას ჰყავს სხვადასხვა ქალაქსა და დაბაში კონტრ აგენტები, რომელთადაც შეიძლება შეხებნ როგორც

ეურნალ „თეატრი და ცხოვრება“-სი ისე ყოველგვარი ეურნალ-გახეთების კონტრ-აგენტები:

1. ქ. ქუთაისში ტაბლამე	12. სიღნაღში თევდორაშვილი
2. ლანჩხუთში ურუშაძე	13. ზუგდიდში პარტკომი
3. ახალსენაკში ესბეუა	14. სად. თბილისში მარშანი
4. ხონში გალდავაძე	15. ხაზურში ფოველი
5. ფოთში ქაღიშვილი	16. აბაშაში შიქაძე
6. თელავში ჩიტოშვილი	17. სამტრედიისი ახობაძე.
7. ქიათურაში თოდრია	18. ყვირილაში ცხომელიძე
8. გორში მაჭავარიანი	19. ბათუმში ნიკოლაშვილი
9. ოზურგეთში პოლიტ-ვანათლება ბარანიძე	20. შორაპანში გველესიანი
10. სუფსაში ტაბიძე	21. ხარაგოული მუშ. კოოპერატივი
11. ჩიხატაურში ცინცაძე	22. რიონში ხალუვაძე.

ბეჭდვითი სიტყვის ექსპედიციის გამგის მაგ. კუპარეშვილი

პირველხარისხოვან რუსთორან „ნოე“ -სთან, პროსპექტი კლუხანოვის № 103

ახლად გახსნილი ამირკავკასიაში ერთადერთი მდიდრულად და მხატვრ. მოწყობილი

თეატრი-რესტორანი

თეატრში ყოველდღე საღამოს 11 ხა თიღან მონაწილეობენ საუკეთესო ძეგები ანტისტეტსა, სრულიად განცალკევებით საყავო.

ყოველდღე 2-5 საათამდე საუკეთესო სადილი

ქლიზს დაკლებულ ფსახაში, სამზარეულო ადგილობრივი და ევროპიული ხაქმე-ლებისა, გამოცდრლი კულინარის ხადილის დროს სიმიბიანი ტრეპუსტრი ხელმძღვანელობით. უკრავს

პატივისცემით ნ. სიხარულიძე.